Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

8-йил чиқиши.
11 ИЮЛЬ 1973 й.
ЧОРШАНБА
№ 160 (2156).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

Қимматли ташаббусга—кенг йўл!

ЗАРБДОР СУРЪАТ БИЛАН

Трактор заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи зарбдор йилида суръатга-суръат қўшиб меҳнат қилмоқдалар. Улар социалистик мусобақани кун сайин қизитиб, кунлик ва ойлик топшириқни ортиғи билан бажаришяпти. Корхонанинг барча цех, участка, бригадаларида меҳнат беллашуви кун сайин яхши натижалар беряпти. Заводда беш йиллик ва 1973 йилги давлат планларини муддатидан илгари бажариш ҳаракати кенгайиб боряпти.

Тракторсозларнинг эзгу мақсад йўлидаги интилишлари туфайли ўтган ярим йилда қувончли кўрсаткичлар қўлга киритилди. Пландаги 9 мингта ўрнига 9385 та трактор тайёрланди. Прицеплар ишлаб чиқариш бўйича ярим йиллик топшириқ ҳам ортиғи билан бажарилди. Шу давр мобайнида 18252 та прицеплар дала меҳнаткашларига юборилди. Эҳтиёт қисмлар тайёрлаш топшириғи 40 минг сўмликка ошириб адо этилди.

Заводда авиация заводининг донгдор фрезерчиси, СССР Олий Советининг депутати, А. Девятова, Тошкент тўқимачилик комбинатининг ишчилари Л. Казанцева, Е. Губиналарнинг ташаббуслари асосида меҳнат қилаётганлар тобора кўпайиб бормоқда. Корхонанинг 3 мингдан зиёд ишчиси меҳнат унумдорлигини ошириш эвазига беш йиллик планни муддатидан илгари адо этиш йўлида ғайрат кўрсатиб ишлаяпти. 450 дан ортиқ тракторсоз эса тўққизинчи беш йиллик ҳал қилувчи йили планини муваффақиятли бажариб айни шу кунларда 1974 йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Корхонада зарбдор суръат билан меҳнат қилаётган бундай фидокорлар сони кун сайин ошиб боряпти.

Қурилиш майдонларида

БЕЛГИЛАНГАН ОБЪЕКТЛАРГА

Бинокорлар бетон ва қоришма тайёрлаб берувчи узелларни қурилишнинг юраги деб аташади. Чунки, бирор кун бўлса ҳам тайёрловчилар ишламай қолса, жуда кўп бинокорлар ишсиз қолади. Буни 6-қурилиш тресги материал — техника таъминоти комбинатининг Ҳайитбой Раупов мастерлигидаги қоришма узели ишчилари яхши билишади. Шу сабабли ҳам улар трест бошқармаларидан берилаётган буюртмаларни ўз вақтида бажаришга, тайёрланаётган қоришмаларнинг технология режимига мувофиқ бўлишига ҳаракат қилишади. Узелдан ҳар куни 40 кубометр ҳажмда цементли, оҳакли ва аралаш қоришмалар тайёрланиб, қурилиш участкаларига етказиб берилялти, ёки ойлик планлар 120—125 процент бажарилялти. Участка бир кунда ишлаб чиқараётган қоришма билан 4500 квадрат метр жойни сифатли қилиб суваш ёки 60 кубометрлик деворнинг ғиштини териш мумкин.

Планларни орттириб бажаришда қоришма тайёрловчи машинанинг оператори Антонина Собирова, ёрдамчи ишчи Абдуғани Абдураззоқовлар жонбозлик кўрсатишяпти.

Тайёрланган қоришмаларни «Главташкентстрой»нинг транспорт бошқармасига қарашли 1-автобаза шофёрларидан Равшан Тўраев, Геннадий Горбачевлар медицина институтининг янги корпуси, вакцина ва зардоб илмий-текшириш институти, ҳисоблаш маркази каби объектларга пешма-пеш етказиб беришяпти.

Совет—Вьетнам музокаралари

10 июль куни Кремлда Совет Иттифоқи раҳбарлари билан Вьетнам Меҳнаткашлар партияси ва Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати делегацияси ўртасида музокаралар бошланди. Делегация КПСС Марказий Комитети ва СССР ҳукуматининг таклифига биноан расмий дўстона визит билан Москвага келган.

Музокараларда Совет томонидан — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри А. А. Гречко, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Н. Новиков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитети раиси С. А. Скачков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси К. В. Русаков, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. П. Фирюбин, СССРнинг ВДРдаги элчиси И. С. Щербаков;

Вьетнам томонидан — Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ле Зуан, ВМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВДР ҳукуматининг бош министри Фам Ван Донг, ВМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВДР ҳукумати бош министрининг ўринбосари Ле Тхань Неги, ВМП Марказий Комитетининг аъзоси, ВДРнинг СССРдаги элчиси Во Тхук Донг, министр, ВДР давлат план комитети раисининг ўринбосари Нгуен Ван Кха, ВДР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Нгуен Ко Тхать, ВДР миллий мудофаа министрининг ўринбосари, генерал-майор Чан Шам қатнашмоқдалар.

Қардошларча дўстлик, тўла ҳамжиҳатлик ва самимият вазиятида ўтган музокаралар чоғида ҳар икки томонни қизиқтирувчи актуал халқаро проблемалар, Вьетнам Демократик Республикасида социализм қуриш ҳамда Вьетнам масаласи юзасидан тузилган Париж битимини сўзсиз бажариш манфаатлари йўлида Совет — Вьетнам муносабатлари ва ҳамкорлигини янада ривожлантириш ва чуқурлаштириш масалалари кўриб чиқилди.

Музокаралар давом эттирилади. (ТАСС).

Пойтахтнинг бир куни

Уй муборак

КООПЕРАЦИЯ ЙЎЛИ БИЛАН

Шаҳримизнинг турли массивларида кооператив уйлар қурилиши тезкорлик билан олиб борилмоқда.

Бугун

«ЮНУСОБОД» МАССИВИНИНГ Д-3 КВАРТАЛИДА ЯНА БИР 20 КВАРТИРАЛИ КООПЕРАТИВ УЙ ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ. Шунингдек Қорақамиш массивида ҳам кўп болали оилаларга мўлжалланган Коттеж қурилиши тугалланди.

«Марказ-15» кварталида за 40 оилага мўлжалланган бинонинг қурилиш хавзалари йиғиштириб олинди.

Клара Цеткин, Шевченко, Полторацкий кўчалари оралиғида янги ишчилар маҳалласи бунёд этилмоқда. Бу жой «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» деб аталади. Янги кварталда ҳам дастлабки кооператив уйда қувонч тўйлари ўтказилди. 56 оила шинам квартираларга кўчиб кирди.

Шу йили шаҳримизда кооперация йўли билан ҳаммаси бўлиб 67 минг квадрат-метр уй-жой бинолари қурилади. Бу рақам 1975 йилга бориб 100 минг квадрат метрга етади.

ЎН ХИЛ МАҲСУЛОТ

Пластмасса буюмлари фабрикаси бу йил ўнта янги маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Улар орасида тикувчилик корхоналари учун керакли бўлган металл тугмачалар ўз сифати билан ажралиб туради. «Қизил тонг», «Юлдуз» фирмалари корхонанинг ана шу маҳсулотини олмоқда. Тугмачалар Самарқанддаги 8 Март номли тикувчилик фабрикасига ҳам юборилмоқда.

Бу йил 3,5 миллион дона металл тугмача тайёрланади. Ҳозир фабрикада яна уч хил маҳсулот тайёрлаш технологияси ўзлаштирилмоқда.

Бугун

ойнадан бадиий қилиб безатилган ялтироқ тугмачаларнинг тажриба намуналари тайёрланди. У кийимларга чирой бағишлайди.

Тажриба пиллакашлик фабрикаси ишчилари ўртасида беш йилликнинг зарбдор учинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш бўйича социалистик мусобақа кенгайиб оляпти. Ана шу ватанпарварлик ташаббусига қўшилган кўпгина илғор ишчилар смена— ойлик топшириқларини мунтазам равишда ортиғи билан бажармоқдалар.

СУРАТДА: корхона пилла ўраш цехининг ёш зарбдор ўровчиси Зуҳра Тошпўлатова.

М. Нуриддинов фотоси.

Социалистик мусобақа туфайли

Бир миллион дона кўйлак учун

Тошкент тўқимачилик комбинати тўқувчиларидан Лидия Павловна Казанцева ва Вера Ивановна Солдатовалар ишлаётган тўқувчилик станоклар комплекти 1976 йил ҳисобидан маҳсулот чиқара бошлади.

Кўп станокчилар ҳаракатининг ташаббускори Л. П. Казанцева корхонада апрель ойининг охирларидаёқ биринчи бўлиб беш йиллик план топшириғини бажарди. У нормадаги 24 та ўрнига 48 станокда ишлаб, шу муваффақиятга эришди. Л. П. Казанцеванинг дугонаси В. И. Солдатова 12 йилдан бери бир комплектда унга сменачи бўлиб ишламоқда. У ҳам беш йиллик программани муддатидан илгари тўла бажаришга аҳд қилди. В. И. Солдатова 48 станокда ишлаб, 1975 йил ҳисобига охирги метр газламани тўқиб чиқарди.

Л. П. Казанцева билан В. И. Солдатова беш йиллик бошланганидан бери ўз комплектларида уч миллион метрдан кўпроқ газлама тўқиб чиқардилар. Мана шу газлама бир миллион дона кўйлак тикиш учун етарлидир.

Дугоналар беш йиллик охиригача яна камида уч миллион метр газлама тўқиб, Ватанга совға этишга аҳд қилдилар.

В. ШЕВЦОВ,
ЎзТАГ мухбири.

У САФИМИЗДА ҚАДАМ ТАШЛАМОҚДА

Маяковский! Владимир Маяковский! Туғилган кунининг 80 йиллигига бағишланган тантанали кечада революция шоири тўғрисида, унинг ижоди ўзбек совет адабиёти ривожланишига баракали таъсири ҳақидаги сўзлар, курашчи, янги ҳаёт жарчисининг ўлмас эҳтиросли шеърлари янгради. Бу кеча 10 июль куни Алишер Навоий номидаги опера ва балет Катта театри биносида бўлиб ўтди.

Кечани Ўзбекистон халқ шоири Зулфия очди. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги В. И. Зоҳидов В. Маяковскийнинг ҳаёти ва ижодиёти тўғрисида гапириб берди.

Кечада КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидат, А. А. Хўжаев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева иштирок этдилар.

Кечада Маяковскийнинг ўзбек тилига таржима қилинган шеърлари ҳамда шоирнинг ўзига бағишланган шеърлар ўқилди. Ёзувчи Асқад Мухтор, республика Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Абдулла Орипов шу залда ўқиган сатрларда, шоирнинг юбилейига атаб Навоий номли театр тайёрлаган «Хоним ва безори» спектаклида Маяковскийнинг шеърим улкан йиллар оша авлодларим билан бирга яшайди, деган поэтик орзуларининг ижроси эшитилди.

Маяковский сафимизда бирга қадам ташламоқда. Бугунги кунда ўнлаб тилларга таржима қилинган шеърлари шоирнинг жарангдор кучига муносиб янграмоқда.

(ЎзТАГ).

Секретарлар куни

Кеча

Чилонзор район партия комитетида секретарлар куни бўлиб ўтди. Унинг қатнашчилари партия сафининг ўсиши ҳамда КПСС XXIV съезди қарорлари асосида ёш коммунистлар билан бошланғич партия ташкилотларида олиб борилаётган ишлар тўғрисидаги, район партия ташкилотларида партия ҳужжатларини алмаштиришнинг бориши тўғрисидаги ва бошқа масалаларни муҳокама қилдилар.

Куйбишев район ошхоналар трестининг трактор, «Тошкенткабель», «Союзхлопкомаш» заводлари қошидаги ошхоналари ишчи ва хизматчиларга намунали хизмат кўрсатмоқда. Яқинда ана шу учала корхона қошида типовой янги ошхоналар қурилиб ишга топширилди.

СУРАТДА: трестнинг ёш пазандалар тайёрлаш бўйича ўқув маркази бўлган 33-ошхона қошидаги кондитер маҳсулотлари цехининг бир группа пазанда-қандолатчилари ишчи ошхоналари учун маҳсулотлар тайёрлашмоқда.

Аҳолига қулайлик

ШАҲАР КИНОПРОКАТИ

Аҳолига кино хизмати кўрсатишни яхшилаш мақсадида Тошкент шаҳар кинопрокат конторасн ташкил қилинди. Абдулла Қаҳҳор кўчасида жойлашган бу идора шаҳардаги барча киноустановкаларини фильмлар билан таъминламоқда.

Прокат давлатга қарашли 80 та кинотеатр, касаба союзларга қарашли 40 та, идораларга қарашли 200 та киноустановкага хизмат кўрсатмоқда. Янги идоранинг фондида ҳозирда 8500 та ҳархил картина бор. Шундан 3500 таси бадиий фильмдир.

Прокатда фильмлар катологини тузиш, афиша ва рекламаларни яхшилаш мақсадида турли тадбирлар олиб борилмоқда.

Москва халқаро кинофестиваль меҳмонлари Тошкентга ҳам таклиф этилган. Шу муносабат билан чет эл мамлакатлари кино усталари билан томошабинларнинг учрашувлари ўтказилади, улар тайёрлаган фильмлар намойиш қилинади.

ТЕАТР САФАРИ

Республика қўғирчоқ театри коллективи бу йил кўп жойларда гастролда бўлди, ўз санъати билан юзлаб кичкинтой томошабинларни мамнун этди.

Театр коллективи ёзги каникул давомида пионер лагерларида томоша кўрсатишни планлаштирди. Артистлар яқинда Оқтошдаги пионер лагерларида бўлишди.

Бугун

кичик санъат усталари янги ижодий сафарга отланишди. Махсус **бригада Хумсон, Бурчмулла ва Бўстонлиқ пионер лагерларида ёзги каникулни кўнгилли ўтказаётган пионерлар ҳузурига жўнаб кетди.**

— Биз ўн кун мобайнида болалар хизматида бўламиз,— деди мухбиримиз билан суҳбатда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Т. Маҳрамов.— Сафар репертуаримизда «Ғозча», «Салим ва турна» каби қўғирчоқ спектакллар бор.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

◉ **ВАРШАВА.** Польшанинг «Земан» оғир машинасозлик бирлашмаси Куба фирмалари билан биргаликда Кубадаги ёғоч қипиғи ва ёғоч толадан тайёрланган плиталар ишлаб чиқариш корхоналарини тўла модернизация қилмоқда.

Польша Халқ Республикаси Кубага учта завод учун замонавий ускуналар етказиб беради ҳамда йилига 35 минг куб метр плита ишлаб чиқариш қувватига эга учта комплект объект қуриб беради.

Шу масала юзасидан имзоланган протоколда Кубада Польша-Куба инженерлик бюроси ташкил этиш ҳам кўзда тутилган. Бюро ёғоч тола ва қипиқдан тайёрланган плиталар ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш билан шуғулланади.

◉ **КИТО.** Эквадор деҳқонларидан 30 минг киши иштирокида Эквадор пойтахтида бўлиб ўтган митинг қатнашчилари ер ислоҳоти тўғрисида ҳамда деҳқонларга иқтисодий ва техникавий ёрдам кўрсатиш ҳақида қонун қабул қилинишини талаб қилдилар. Эквадор меҳнаткашлар конфедерацияси раиси вазифасини ижро этувчи Бекер Санчес митингда нутқ сўзлаб, ҳукуматни шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг муҳим талабларини қондиришга даъват этди. У мамлакат меҳнаткашларига мурожаат қилиб, уларни миллий-озодлик революцияси мақсадларига эришиш учун курашни кучайтиришга чақирди.

◉ **МЕХИКО.** Мексиканинг пойтахтдан ғарбroқда жойлашган Окотлан шаҳрида рўй берган довул ва жала натижасида 30 га яқин киши ҳалок бўлди ва бир неча ўн киши ярадор бўлди. Маъмурларнинг хабарига кўра, шу районнинг қарийб 1.200 аҳолиси бошпанасиз қолган.

◉ **БАЙРУТ.** Исроил ҳарбийлари Ливанга қарши игвогарликларини давом эттирмоқдалар.

«Ал-Анвар» газетаси мухбирининг хабар беришича, якшанба куни Исроилнинг ҳарбий катери Ливан территориал сувига бостириб кириб, Ан-Накура аҳоли пункти районида соҳилга яқинлашди. Шу вақт беш нафар ёш ливанлик — учта балиқчи билан битта ўқувчи қирғоқда эди. Исроил солдатлари осмонга қарата ўқ уза бошлашди, сўнгра қурол ўқталиб, шу йигитларни қўлга олишди ва қайиққа тушириб олиб кетишди.

◉ **НЬЮ-ЙОРК.** Америка ўқитувчилари маориф эҳтиёжлари учун ажратилаётган маблағ камайиб бораётганлиги сабабли ўз ҳуқуқлари учун қаттиқ кураш олиб бормоқдалар. Улар иш ҳақининг оширилишини ва иш шароитининг яхшиланишини талаб қилмоқдалар.

Маориф миллий уюшмасининг хабар қилишича, Америка ўқитувчилари ўтган ўқув йилининг ўзидагина 145 марта забастовка ўтказдилар. Бу эса шундан аввалги йилдагига нисбатан 60 процент кўпдир. Бир йил ичида забастовкаларда 75.000 дан ортиқ ўқитувчи қатнашди.

ҚУВНОҚЛАР МАСКАНИ

В. И. Ленин номли республика пионерлар саройининг тўгаракларида минглаб болалар шуғулланади. Кейинги вақтларда саройнинг қадимий биноси бир мунча торлик қилиб қолди.

Эндиликда қувноқлар масканининг янги биноси қад кўтарадиган бўлди. Архитекторлар сарой биноси учун янги жойни Навоий, Фурқат, Халқлар дўстлиги кўчалари оралиғидан белгиладилар.

Сарой биноси уч қаватли бўлиб, замонавий қурилиш материалларидан бунёд этилади. Унда турли фанлар бўйича ишлайдиган тўгараклар учун алоҳида хоналар бўлади.

Болалар саройи ўз номи билан ажойиб оромгоҳга айланади. Бағри кенг боғда мевазорлар, спорт иншоотлари, қишлик ва ёзлик томоша заллари ўрин олади.

Тонгги газеталарда

▲ **КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг VIII Москва халқаро кинофестивалининг қатнашчилари ва меҳмонларига табриги эълон қилинган.**

▲ МХР меҳнаткашларининг шонли байрами — Монголия халқ революциясининг 52 йиллиги муносабати билан Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний, А. Н. Косигин ўртоқлар Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Ю. Цеденбалга, Монголия Халқ Республикаси Буюк Халқ Хурали Президиумининг Раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ С. Лувсанга табрик телеграммаси юбордилар.

▲ **Кеча КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари А. П. Кириленко Ливан Компартияси раҳбарлигининг, вакиллари билан учрашди. Учрашув вақтида ҳар икки томонни қизиқтирувчи баъзи халқаро проблемалар хусусида ҳам фикрлашиб олинди.**

▲ 10 июль куни Тошкентда очилган мелиораторларнинг Бутуниттифоқ семинар-кенгаши мелиорация системаларидан фойдаланишни яхшилаш ва уларни индустриал заминга кўчириш масалаларига бағишланди. Семинар-кенгаш беш кун давом этади.

Монтаж учун зарур

«Средазстроймашавтоматизация» бошқармаси ишчилари бу йил бир неча объектда иш олиб бормоқдалар.

Экскаватор заводида экскаваторларни бўяшнинг конвейер усули ниҳоясига етай деб қолди. Бу ерда бошқарма ишчилари монтаж ишларини бажаришмоқда. Янги усул экскаваторларни бўяшга кетадиган вақтни қисқартиради.

Монтаж-созлаш ишларида фойдаланиладиган нoстандарт жиҳозлар бошқарманинг саноат ишлаб чиқариш базасида тайёрланмоқда. Базадаги ишлар механизация ёрдамида амалга оширилмоқда.

Шу кунгача базада 400 тоннадан зиёд нoстандарт жиҳозлар тайёрланди. Улар созлаш-монтаж ишлари олиб борилаётган объектларга юборилди.

Бугун

бу ерда навбатдаги маҳсулот тайёрланди. Объектларга 3 тоннадан зиёд нoстандарт жиҳозлар жўнатилди.

НОЁБ ЎСИМЛИК

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Ботаника институти коллективи бир неча йилдан бери мия (солодка) ўсимлиги устида иш олиб бормоқда. Ҳозир Сирдарё область Янгиер районидаги «Дружба» совхозининг 90 гектарлик майдонида ана шу ўсимлик ўстирилялти.

— Бу йил 12 гектарлик майдондаги ўсимлик ҳосили йиғиштириб олинади,— деди мухбиримиз билан суҳбатда институт бўлим мудири, академик Қ. З. Зокиров.— «Союзлакрица» Бутуниттифоқ агро-саноат бирлашмасидан келган мутахассислар мия ўсимлиги ҳосили пландагидан анча ортиқлигини аниқлашди.

Илгари бу ўсимлик ёввойи ҳолда Амударё бўйларида ўсар эди. Кейинги пайтда улар сийраклашиб қолди. Шунинг учун ҳам уни маданий экин сифатида кўпайтиришга қарор қилинди.

Доривор ўсимлик совхознинг шўрхок ерларига экилди. Орадан бир-икки йил ўтгач, ерларнинг шўри камайганлиги аниқланди.

Мия ўсимлигининг устки қисми чорва моллари учун тўйимли озуқадир. Тўрт йилда етиладиган илдизи эса медицинада яхши баҳоланади. Унинг илдизи Америка, Япония, Голландия каби бир қатор жаҳон мамлакатларига экспорт қилинмоқда.

Шунингдек, институтнинг ТошГРЭС атрофида ҳам тажриба участкаси бор.

Бугун

бир группа илмий ходимлар ана шу участкага жўнаб кетди. Бу ерда улар доривор ўсимликлар устида ўз тажрибаларини давом эттирадилар.

Германия Демократик Республикасининг пойтахти Берлинда 28 июлда очиладиган ёшлар ва студентларнинг X Жаҳон фестивалига саноқли кунлар қолди.

В. Соболев ва В. Мусаэльян фотоси, ТАСС фотохроникаси.

Жон ФЕРФАКС

Ниҳоят, Сильвия иккаламиз Энсенададан йўлга чиқдик ва бир неча кундузда ўн беш соатдан эшкак эша бошладик. Ўн соат, мен, беш соат — Сильвия. Ҳамиша ҳам шу тартибда ишлаш оғир эди. Денгиз нотинч бўлиб қолса биз тўлқинларга кўндаланг туриб олиб, йўналишимизга мос шамол ёки оқим келишини кутар эдик. Мабодо йўлдан чиқиб кетганимизни пайқаб қолсак, яна ўз йўналишимизга тушиб олиш учун эшкак эшар эдик. Бунинг устига Мексикада қайиғимизга илашиб олган кўплаб пашшалар ҳоли-жонимизга қўймасди.

Вашингтон оролига етгунча 105 кун тинимсиз эшкак эшдик. Бу меҳнат кўп куч талаб қиларди. Ҳарқалай уни жуда машаққатли иш дейиш ноинсофлик бўлур эди. Бир қанча муддат эшкак эшгандан кейин киши ўрганиб кетади. Сильвия ҳам денгизда эшкак эшиш, мусобақадагиларига нисбатан осонроқ бўлар экан деб топди. Мен икки соат тўхтовсиз эшкак эшар, ўн беш минут танаффус қилиб олиб, яна ишга киришар эдим. Биз асосан кечаси ишлар эдик. Баданимизни офтобда куйдириб олмаслик учун шундай қилардик.

Биз Вашингтон оролининг гаванига 1971 йил 6 октябрда кириб келдик. Мақсадимиз чучук сув ғамлаб олиш эди. Бунинг устига рациямиз яна бузилиб, сузувчи лангаримиз узилиб кетган эди. 12 ноябрда биз яна Мексикада орттирган пашшаларимизни кетимиздан эргаштириб, йўлга чиқдик. Ўша пайтда Гилберг оролларида безгак авжига чиққан эди. Касал бизга ҳам юқдимикин деб ташвишлана бошладик. Яхшиямки юқмаган экан. Лекин кейинги икки ой мобайнида кимсасизлик ва бир-бирига жуда ўхшаш кунлар жонимизга тегди...

Биз Рождество байрамини қувонч билан нишонладик. Қайиғимизда бор шампань виносининг ҳаммасини ичдик. То Онотоа оролига етиб боргунча сафаримиздаги энг қувончли кун шу кун бўлди.

Онотоа оролида рўй берган ҳодисага ўзим айбдорман. Рациямиз ишламас, биз ташқи дунёдан бутунлай узилиб қолган эдик. Ота-оналаримизга, сафаримизни таъминлаб турган кишиларга ўзимизнинг тириклигимиз ҳақида хабар қилишимиз керак эди. Бу ишни фақат Онотоа оролида қилиш мумкин.

Яхши денгизчи чор атрофини қиррали тошлар ўраб ётган оролга ҳеч қачон шамол эсиб турган томондан кириб келмайди. Нотаниш жойда бундай иш қилиш аҳмоқликдан бошқа нарса эмас. Оролга эсон-омон етиб олиш учун биз 20 миля қўшимча йўл босишимиз керак эди. Биз то оролни топгунча уч кеча мутлақо ухламадик. Узоқдан орол кўрингач, унинг атрофи чақир тошлар билан ўралиб ётгани маълум бўлди. Шамол орқадан эсиб турар, қайиғимизни тўппа-тўғри тошлар томонга суриб борарди. Биз кучимиз борича эшкак эшар эдик. Роса уч соат денгиз билан олишдик. Ҳамма уринишимиз бефойда кетди. Қайиғимиз тўппа-тўғри қиррадор тошлар томонга елиб борарди. Соҳилда одамлар тўплана бошлади. Улар бизга ҳеч нима билан ёрдам бериша олмас, фақат энди нима бўларкин деб томоша қилиб туришарди.

Сильвиянинг юзига бир қарашдаёқ у ортимиздан эсаётган шамол ва денгиз оқими бизни қаёққа суриб кетаётганини аллақачон тушуниб етганини билиш қийин эмас эди. Кичкинагина қайиқда ўтириб улкан қиррадор тошлар томон елиб бориш — соатига саксон миля тезлик билан автомашинада кета туриб симёғочга урилишдек гап. Тамом. Ҳалок бўлдик. Соҳилдаги одамлар бақириб-чақиришмас, жимгина туришар эди. Жаҳоннинг энг яхши сузувчилари ҳам чақир тошлар тўлиб ётган бу соҳилдан денгизга тушишни хаёлига ҳам келтирмаслиги аниқ. Оролда яшовчилар ҳеч қачон денгизнинг бу томонига қайиқ туширишмаган.

Қайиқ бортига боғлаб қўйилган Сильвия қўрқувдан дағ-дағ титрар, лекин оҳ-воҳ қилмас эди. Мен унинг жасоратига қойил қолдим. Соҳилга қараган кишининг юраги чиқиб кетарди. Ҳаммаёқда қиррадор тошлар тишли оғзини катта очиб турган аждардек қайиғимизни ютиб юборишга тайёр турарди. Бунинг устига сувнинг гувиллашини айтсангиз! Сильвия деярли сузишни билмайди. Бу дақиқада унинг қанчалик ваҳимага тушганини тасаввур қилиш қийин эмас.

Қўлларимдан мадор кетиб, эшкакни ушлашга ҳам кучим қолмади. Қайиғимизнинг бир чеккаси каттакон тошга бориб урилди. Лекин унчалик шикаст емади. Лангар қайиқни ҳар қалай дуруст ушлаб турарди. Соҳилдаги одамлар қўл силкий бошладилар. Мен Сильвияга ҳар нима бўлса ҳам ўрнингдан жилма деб бақирдим. Рулга ёпишганимни биламан, лангарнинг занжири шартта узилиб кетди. Энди «Британия» тўппа-тўғри қиррадор тошга қараб суза бошлади. Мен жон ҳолатда кўпираётган денгизга ўзимни ташладим ва қайиқнинг учини тошлар орасидаги сув тўла йўлакка бурдим. Агар ҳозир қайиқ четроққа сурилиб кетса, тошга қисиб қўйиб мени пачақлаб юбориши аниқ эди.

Мендан кўпинча, сиз омадга ишонасизми, деб сўрашади. Иймоним комилки, қисмат инсон зотига кўп вақтларда омад келтиради. Лекин одам ана шу омаддан ўз вақтида фойдаланиб қолиши керак. Агар ўша пайтда тақдир бизга насиб қилган ягона имкониятдан фойдаланмаганимда иккаламиз ҳам нариги дунёга равона бўлишимиз аниқ эди. Ўша пайтда нима ҳодиса рўй берганини аниқ эслай олмайман. Қайиқ менга гурсиллаб урилиб шиддат билан олдинга ўтиб кетди. Мен оғриқ азобига чидай олмай уни қўйиб юбордим ва денгизнинг тошлоқ тубига йиқилиб тушдим. «Британия» шиддат билан тепамдан ўтиб кетди. Сув сатҳига сузиб чиққанимда қайиқ бир томонга ёнбошлаб ағдарилиб кетганини, Сильвия эса кучи борича унга чиқмоқчи бўлаётганини кўрдим.

«Британия-2» тўнкарилиб кетмади. Чунки соҳил анча саёз эди. Бу воқеаларнинг ҳаммаси кишининг ўнгида эмас, тушида рўй бераётгандек эди. Соҳилдагилар сув бўйига югуриб тушишди. Сильвияни даст кўтариб, қирғоққа олиб чиқишди. Улар худди ҳазиллашаётгандек кулар эдилар. Қизиғи шундаки, соҳилга чиқиб олгандан кейин Сильвия иккаламиз ҳам ҳоҳолаб кула бошладик.

Қайиғимизни 7 февралгача ремонт қилиб кейин яна денгизга йўл олдик. Энди сафар охирлаб қолгани учун ҳамма нарса муваффақиятли тугаётгандай туюлар эди. Шунинг учун бўлса керак, бир куни атайлаб акула билан олишдим. Балки бундай қилишимга сабаб бир-бирига ўхшайдиган зерикарли кунлар таассуротини сал бўлса ҳам ўзгартиргим келганидандир.

Кейинги бир неча ҳафтада денгиз остида кўп ов қилдим. 21 март куни бир оқ тумшуқли акула билан олишдик. У унчалик катта ҳам эмас, салкам икки метр келарди. Агар акула каттароқ бўлганида унга гарпун урган бўлардим. Лекин аллақандай майда йиртқичга гарпун билан ҳужум қилгим келмади. Ўша куни мен тушлик овқат учун иккита балиқ овлаган эдим. Шу пайт оқ тумшуқли бояги акула хиралик қилиб ёнимга келиб олди. Бир неча марта бошига урдим. Калтак еганидан кейин акула нари кетди. Лекин учинчи балиқни ушлашим билан акула ҳам уни тишлаб олди. Менинг овимни юлиб кетишига чидай олармидим? Сув ости милтиғимни ўқлаб, оқ тумшуқли акуланинг бошига қараб отдим. Гарпун акуланинг бошига чуқур ўрнашиб қолди. Бу томондан ушлаб ҳарчанд тортсам ҳам чиқавермади. Ниҳоят, ғазабланиб кетиб, акуланинг яқинига сузиб бордим. Бир қўлим билан унинг жабрасидан, бошқа қўлим билан думидан ушлаб бункнимча қайиққа тортиб келдим. Шу ерда гарпунни суғуриб олиб, милтиқни Сильвияга бердим. Энди акуланинг қаршилиги сусайиб қолган, мен уни тинчгина қўйиб юборсам ҳам бўларди. Лекин ундан қасд олим келди. Сильвиядан балиқ тозалайдиган пичоқни сўраб олдим-да, акуланинг қорнига урдим. Акула мени денгиз тубига тортиб кета бошлади. Ичак-чавоғи ағдарилиб ташланган бўлса ҳам бир силкиниб қўлимдан чиқиб кетди-ю, ўнг билагимни маҳкам тишлаб олди. Мен чап қўлим билан акуланинг бошидан маҳкам ушлаб олдим. Акула ҳолсизланиб, тишлаган жойини қўйиб юборди-да, мовий денгиз тубига чўкиб кетди. Мен эса ҳушимдан кетиб қолмаслик учун амаллаб қайиққа ёпишдим. Сильвия қайиққа тортиб олди. «Тезроқ суратга ол» деб бақирдим унга. Агар шундай демаганимда Сильвия менинг мажағланиб кетган қўлимни кўриб аллақачон ҳушидан кетган бўлар эди. У бир оғиз ҳам гапирмай, бир неча марта суратга олди. Кейин эса жимгина келиб, ярамга дори сепиб, боғлаб қўйди.

Иккаламизнинг ҳам кайфиятимиз ёмон эди. Энди мен сафарнинг яхши тугашига шубҳалана бошладим. Мана ўша пайтда борт журналида ёзилган сўзлар.

«Мен ҳаётимда кўп тўсқинликларга дуч келганман, кўп машаққатга учраганман. Лекин бу сафаргиси жуда оғир бўлди. Энг ёмони шундаки, мен ўз-ўзимга мутлақо ёрдам бера олмайман».

Биз рациядан фойдаланиш учун уриниб кўрдик. Аммо ҳамма интилишимиз бекорга кетди. Рация ишламас эди. Энди мен мутлақо эшкак эша олмас эдим. Шунинг учун ҳамма оғирлик Сильвиянинг зиммасига тушди. У икки юз миля наридаги Янги Каледония соҳилига етиб олиш учун зўр бериб эшкак эшар, аммо шамол тескари томонга эсмоқда эди. Энди бирон бир кема бизни кўриб қолса эҳтимол, деб умид қилишдан бошқа чора қолмади. Кунлардан бирида бир кема биздан икки милячa наридан ўтиб кетди. Ҳар қанча ракеталар отишимизга қарамай кемадагилар бизни пайқашмади ҳам. Вахтада турган соқчилар «яхши» ишлашаётган бўлса керак.

Қўлимнинг оғриғи баттар кучайиб борарди. Мен қоним заҳарланмаса деб қўрқар эдим. Акула тишлагани кўпинча баданни заҳарлайди. Бундай хасталикни даволаш борасида эса бизнинг тажрибамиз йўқ. Биз иккаламиз кеча-ю кундуз бирон кема ўтмаяптимикан, деб денгизга тикилиб турар эдик. Бу ҳам етмаганидек барометрда босим пасая бошлади. Бу «Эмилия» циклонининг яқинлашаётганидан дарак берар эди. Мана, ўша март ойининг охирида борт журналида ёзилган сўзлар.

«Босим пасайиб кетди, об-ҳаво ёмон. Уттиз узел тезликда шамол эсяпти. Қайиқни бошқарувчи румпель синиб кетди. Ҳар дақиқада сув ости тошларига урилишимиз мумкин. Қўлим қаттиқ оғрияпти. Ёмғир қуйиб турибди. «Британия» сувга тўлиб қоляпти. Сан-Франциcкодан йўлга чиққанимиздан буён ҳеч қачон шунчалик ёмон об-ҳавога дуч келмаган эдик. Ҳамма умидларимиз пучга ўхшайди. Бизни ўзинг асра, худо».

Энди ҳамма иш Сильвиянинг бўйнига тушган эди. У ўзи эшкак эшар, қайиққа тўлиб қолаётган сувни ўзи тўкиб ташлар, мен эса беҳуш ётар эдим.

Энсенададан йўлга чиққан кунимиз қайиғимиз олдида қора кит пайдо бўлган эди. У «Британия» тагига шўнғиганида Сильвия қўрқиб кетган эди. Ҳозир ўша воқеа кўз олдимга келди. Кейин Атлантикада дуч келган китни эсладим. Ушанда мен китга миниб олиб, бир оз «сайр» қилган эдим. Кейин негадир ўзим туғилган Рио шаҳридами, болалигим ўтган Буэнос-Айресдами, Сильвия билан танишиб уни севиб қолган шаҳрим Лондондами, қаердадир тунги шаҳар кўчасида югуриб юрган болакай кўз ўнгимга келаверди. «Эмилия» циклони қайиғимизни қанча вақт судраб юрган бўлса, мен ҳам шунча вақт алахлабман. Ниҳоят, бора-бора ярам тузала бошлади. Секстантни ушлашга қийналганим учун координатларимизни аниқ билмас эдик. Шу кунларда ниманидир йўқотган одамдек бўлиб юрдик. Лекин нимамиз йўқолганини ўзимиз ҳам билмас эдик. Ниҳоят, ҳаммасини тушундим: шунча пайтдан бери қайиғимизга илашиб келаётган пашшалар йўқ бўлиб қолибди. Ҳаммаси ўлиб кетган бўлса керак. «Нимадан ўлган экан», деб сўрайди Сильвия. «Зериккaнидан» дейман мен. Сильвия ҳорғин кулади.

1972 йил 5 апрель куни, Сан-Францискодан йўлга чиққанимиздан буён орадан деярли бир йил ўтгач, транзистордан бизни излашаётганини эшитиб қолдик. Бизнинг қайиғимизни «13 изланиш объекти» деб номлашибди. Коралл денгизидаги барча кемалардан илтимос: денгизни яхшилаб кузатингиз. «Британия-2» қайиғига дуч келиб қолсангиз, унинг экипажи — Джон Ферфакс ва Сильвия Кукларнинг аҳволи ҳақида хабар беринг». Худди ўша куни бир кемага дуч келдик. Кема биздан 500 метрча наридан ўтиб кетди. Ҳар қанча уринсак ҳам кемадагилар бизни пайқашмади. Денгизни яхшилаб текшириш шунака бўлса, ёмон текшириш қанака бўларкин? Қанчадан-қанча одамлар кемаларнинг атрофни яхшилаб кузатмаслиги туфайли сувда ҳалок бўлади. Тағин уларнинг ҳалокати сирлилигича қолаверади. Қайсидир кема барибир бизни қутқариб олади, деган хаёл иккаламизнинг ҳам руҳимизни кўтариб юборди. Лекин баъзан қўлим шундай қаттиқ оғрирдики, ўзимни ўлдириб қўяқолсаммикин деган хаёлга борардим. Эртасига эса бундай уятсизларча фикрга борганим учун ўзимни-ўзим масхара қилиб кулардим. Шу тарика биз шамол ва тўлқинларга эргашиб, Катта Қирғоқ Рифига яқин келдик. Бу пайтда қайиғимиз деярли бўшаб қолган, сувимиз ҳам, овқатимиз ҳам тугаган эди.

Ҳаво айнагандан айниб борар, ёмғир қуйиб турар, дам ўтмай қайиғимиз сувга тўлиб қоларди. Бундай пайтда Сильвия кўп эшкак эшолмас, оқим эса бизни сув ости тошларига олиб бориб уриши ҳеч гап эмасди. Бу ерда қиррадор тошлар кўп бўлгани учун бизни қутқариб олишга бирон-бир кеманинг келиши амри маҳол эди. Нима бўлганида ҳам ўз кучимизга ишонишимиз керак.

Тўлқин ва шамол «Британия»ни ёй шаклида ғизиллатиб суриб борарди. Лангар сими занглаб кетган, зум ўтмай узилиб кетиши ҳеч гап эмас эди. Кейинги уч кунда иккаламиз галма-галдан ухладик. Қоронғи тушган сайин юрагимизни ваҳима босар, тун ҳақида ўйлашнинг ўзи қўрқинчли эди. Кечалари узоқда соҳилга урилаётган тўлқиннинг шовиллаши эшитилиб турарди. Тўлқинлар кемамизни писта пўчоқдек чирпирак қилар, энди мен ҳам, Сильвия ҳам қўлимдаги ярани эмас, қандай қилиб бўлмасин тирик қолишни ўйлардик.

Бу сафар ҳам омадимиз келди. Орттирган тажрибамиз ҳам қўл келди. Бу гал ҳам ажални алдаб, қутулиб қолдик. Баъзан қайиқни ўз ҳолига ташлаб, баъзан эшкак эшиб Катта Соҳил Рифини четлаб ўтдик. Бунинг учун уч кеча-кундуз вақт кетди. Шундай қилиб Тинч океанини кесиб ўтиш учун сўнгги тўсиқдан ҳам эсон-омон қутулдик. 361 кунлик сафардан кейин очиқ денгизга 8000 миля масофани босиб ўтиб, сўнгги марраға етиб келдик. Рўпарамизда Австралия қитъаси турар эди!

«Вокруг света» журналидан.

(ОХИРИ. Боши газетанинг 157 ва 158-сонларида).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 11|VII да Парвона, 12|VII да Ой тутилган тунда.

Кино

11 ИЮЛДА

ҚИШКИ БИНОДА

Халқа — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (жуфт соатларда, кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (19.45).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — «КЎКЧА» (кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (21.15), НАВОИЙ номли (17.20, 20.30), «ДРУЖБА» (20.00).

Мангу севги — САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).

Ҳамма иш шошилинч — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда), «ВОСТОК» (кечқурун).

Қидирув менга топширилган — «СПУТНИК» (тоқ соатларда, кечқурун).

Тилла ўқ — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кечқурун).

Асунта, бехато от! — ҲАМЗА номли (кечқурун).

Биз кутолмаймиз — «МОСКВА» (кечқурун).

Лаутарлар — «ДРУЖБА» (18.00).

Тасодиф — «ЧАЙКА» (18.00, 20.45).

ЁЗГИ БИНОДА

Халқа — «ФЕСТИВАЛЬ», ТЕЛЬМАН номли.

Дайди — КИРОВ номли.

Самовий саргузаштлар — «РАКЕТА».

Ҳамма иш шошилинч — «ХИВА».

12 ИЮЛДА

ҚИШКИ БИНОДА

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 17.00, 21.15), НАВОИЙ номли (10.40, 14.00, 17.20, 20.30), «ДРУЖБА» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Ҳамма иш шошилинч — «ЎЗБЕКИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Биз кутолмаймиз — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (10.30, 15.00, 19.45).

Мангу севги — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Халқа (жуфт соатларда), **Қидирув менга топширилган** (тоқ соатларда) — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Олтин ўқ — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Мўлжалга ур, Асунта! — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Ромео ва Жульетта — «ДРУЖБА» (12.00, 15.00, 18.00).

Тасодиф — «ЧАЙКА» (12.00, 15.00, 18.00, 20.45).

ЁЗГИ БИНОДА

Халқа — «ФЕСТИВАЛЬ», ТЕЛЬМАН номли.

Дайди — КИРОВ номли.

Уч юз спарталик — «РАКЕТА».

Самовий саргузаштлар — «ХИВА».

Реклама ва эълонлар

ҲУРМАТЛИ ХАРИДОРЛАР!

„ТАШТЕКСТИЛЬШВЕЙТОРГ" МАГАЗИНЛАРИДА

ёзги мавсум учун тикув моллари, кўйлак, блузка, аёллар шимлари, ип-газлама, жун ва сунъий газламалардан тикилган кўйлаклар, эркакларнинг чет мамлакатларда ва Ватанимизда тикилган оч рангли костюмлари мавжуд.

Магазинлар савдосида ип-газлама, жун ва ипак газламаларнинг бой ассортименти бор.

МАГАЗИНЛАРИМИЗ АДРЕСИ:

1-«Кийимлар уйи» — Ш. Руставели кўчаси, 13-уй;
7-Олмазор кўчаси, 169-уй (Бешёғоч);
8-Муқимий кўчаси, 7-квартал, 3-уй;
12-Навоий кўчаси, 18-уй;
17-Ўзбекистон кўчаси, 21-уй;
64-Киров кўчаси, 35-уй;
21-«Тоҳир ва Зуҳра» — Октябрь бозори;
19-«Газмоллар уйи» — Октябрь бозори;
35-Октябрь бозори;
36-Новомосковская кўчаси, 17-уй;
47-Новомосковская кўчаси, 18-уй;
5, 38-Фарҳод кўчаси, шаҳар ярмаркаси;
43-В. И. Ленин проспекти, Ц-5 квартали, 67-уй;
30-гражданлар ҳаво авиацияси шаҳарчаси, 1-уй;
34, 57-Луначарский маркази;
44, 45, 46, 47, 74-Госпиталь бозори;
9, 10, 11, 13, 20, 49-Олой бозори.

МАГАЗИНЛАРИМИЗГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ.

«ТАШТЕКСТИЛЬШВЕЙТОРГ».

Телевизор

11 ИЮЛЬ

Чоршанба

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 Болалар учун. «Юлдузча». Телевизион журнал (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.05 «Ҳамма билган номаълум киши». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия. 19.45 «Ахборот» информацион программаси. 20.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Комсомол зарбдор қурилишларида». **Ўзбек тилида:** 20.30 Ўн минут музика. 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 А. С. Пушкин номидаги Ленинобод музикали драма ва комедия театри артистларининг концерти. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Рангли телевидение. Футбол бўйича СССР кубоги учун. Чорак финал. **«ЦСКА» — «Динамо»** (Киев). «Динамо» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. 00.15 Кўрсатувлар программаси. 00.20 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 Э. Григ. Фортепиано ва оркестр учун концерт. В. Клиберн ва Москва Давлат филармонияси симфоник оркестри ижро этади. 19.00 Рангли телевидение. «Чебоксар трактор заводи». Биринчи кўрсатув. 19.30 Рангли телевидение. Енгил атлетика бўйича СССР чемпионати. 20.00 «Инсон ва қонун». 20.30 Рангли телевидение. «Оқшом куйлари». Концерт. 21.00 Кинопанорама. VIII Москва халқаро кинофестивалининг очилишига бағишланган махсус сон.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

12 ИЮЛЬ

Пайшанба

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Рангли телевидение. «Ўз ҳақингда менга сўйлаб бер». Бадиий фильм. 14.15 Ўқувчилар учун. «Костёр». Пионерлар телевизион тўплами. 14.45 «Инсон ва меҳнат». Минскдан олиб кўрсатилади. 15.15 Рангли телевидение. Бошқирд Давлат халқ рақс ансамблининг концерти. 15.35 «Касб-ҳунар ҳақида ҳикоялар». 16.05 Ҳужжатли фильм 16.25 Кўрсатувлар программаси. 16.30 Янгиликлар. 16.40 «Кекса устанинг васиятлари». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 4-серияси. 17.45 «Қишлоқ райкомининг иш куни». 18.00 Ўқувчилар учун. «Ёшлар ижоди». Кострома пионерлар саройи ансамблининг концерти. **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 «Қайиқча». Болалар учун мультфильм. **Рус тилида:** 18.45 «Пионерлар гулхани атрофида». 19.15 Ёзувчи ва замон (ўзбек тилида). 19.45 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 20.00 Рангли телевидение. «Австрия». Ўзаро келишув ва ҳамкорлик. Халқаро программа. Кўрсатувни Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиосининг сиёсий шарҳловчиси В. Шрагин олиб боради. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 20.30 Шеърият мухлисларига. 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 Рангли телевидение. «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.30 «Халқ контроли экрани».

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 10.55 Кўрсатувлар программаси. 11.00 Болалар учун. «Салом». Фильм-концерт. 11.30 «Капитан Грант болалари». Бадиий фильм (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 18.30 Ҳужжатли фильм. 19.00 Рангли телевидение. «Чебоксар трактор заводи». Иккинчи кўрсатув. 19.30 Жаҳон халқлари ижоди. **Тошкент кўрсатади.** 20.00 «Китоб-билим манбаи» (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 20.30 Халқаро конкурслар лауреати В. Кастельский чалади. Программада Ф. Лист асарлари. 20.50 «Хавфли қайрилиш». Телевизион бадиий фильмнинг 2-серияси. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Ўзбекистон комсомоли». **Москва кўрсатади.** 22.30 Рангли телевидение. «Олтин арфей». Эстрада қўшиқлари халқаро фестивалида. 23.10 Рангли телевидение. Енгил атлетика бўйича СССР чемпионати. 23.55 Кўрсатувлар программаси. 24.00 Москва кўрсатувларининг охири.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

«УЗГЛАВВОДСТРОЙ»га ҚАРАШЛИ «УЗСПЕЦВОДМЕХАНИЗАЦИЯ» ТРЕСТИГА

План бўлимининг бошлиғи, меҳнат ва иш ҳақи бўйича катта инженер, ишлаб чиқариш-техника бўлимининг инженери, камида беш йиллик стажига эга бўлган инженер-механик

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Бектемир посёлкаси, Охунбобоев кўчаси, 4-уй.

Тошкент шаҳар С. Раҳимов районидаги С. Раҳимов номли 133-ўрта мактаб томонидан **Очилова Саодат** номига берилган 451540 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Андижон шаҳар Ю. А. Гагарин номидаги 10-ўрта профессионал-техника билим юрти томонидан **Сайфуддин Одилов** номига берилган 678432 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

«Ўқитувчи» нашриётининг коллективи нашриёт корректорлар бўлимининг мудири С. Назаровага онаси

Бувинисса НАЗАРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

•Суд залидан

Ҳамён қаппайди-ю...

Қибрайдаги пойафзал ремонти устахоналаридан бирининг мастери Исоқ тайёр бўлган оёқ кийимини ярим таъзим билан курсичада оёғи тагига газета қўйиб ўтирган шляпали кишига узатди.

— Мана, акажон, тепкилаб-тепкилаб кияверасиз.

Шу пайт, курсичага бир аёл келиб ўтирди. Уста унинг оёғига қаради. Туфлиси янги, ялтираб турибди. Устага муҳтож эмас. У савол назари билан аёлга тикилди.

— Биласизми... — аёл бироз иккиланиб тургач давом этди, — менда бироз сотиладиган нарсалар бор эди. Сизга керак бўлар. Олмайсизми?

Лекин, устага аёл таклиф этаётган пошналар керак эмас эди. Шундай бўлса ҳам, соддароқ кўринган аёлнинг ҳожатини чиқармоқчи бўлди. У бир парча қоғозга бир-икки энлик ёзиб, унга берди.

— Тошкентга бориб, 199-устахонага учрашинг. Мастери А. Маматов. Одамлар «Васей» деб чақиришади.

Васей амаки аёл билан дарров тил топиша қолди. Бригадири Куенов ҳам унинг пошналарини сотиб олишга розилик берди. Шундай қилиб, 100 жуфт пошна устахона мулкига айланди.

Соддагина кўринган бу аёл — Флора Приткова аслида бир кесак билан икки қуённи урадиган, ўз ишига пишиқ одамлар тоифасидан эди. У анчадан бери ёғлироқ «луқма» топиш йўлларини қидириб юрарди. Унга ана шу йўлни республика Енгил саноат министрлигига қарашли 2-кўн заводи омбор мудири Екатерина Сиротина топиб берди. У омбордаги пошналар, резина пластиналарни Флорага енг учида узатадиган, Флора уларни яширинча пуллайдиган бўлди.

Шундай қилиб, Флоранинг қизғин «фаолияти» бошланди. У яна ўша устахонага келиб, мастерлар бригадири Куенов билан суҳбатлашди. Кераклн нарсалар рўйхатини тузгач, Сиротинага етказди. «Саҳий» мудир эса Флорани пошна, резина пластина ва бошқа нарсалар билан таъминлаб турди.

Ҳар иккала томоннинг актив фаолияти туфайли қисқа вақт ичида 399 сўмлик маҳсулот талон-тарож қилинди.

«5-Декабрь» номидаги пойафзал фабрикасига қарашли 199-устахона бригадири А. Куенов И. Бараев, И. Маматовлар билан тил бириктириб давлат мулкини кўкка совуришди, устаси фаранглар ўз таъминотчилари — Флора етказиб берган нарсаларни турли кишиларга арзимаган баҳога сотиб юборишди.

Устахона мастерларидан Илья Бараев ва Абрам Маматовлар ҳам Флора билан қизғин савдо-сотиқ «музокаралари» олиб борганликлари туфайли ҳамёнлари қаппайди. Устахонада тинтув ўтказилганда 431 сўм 84 тийинлик ошиқча мол борлиги аниқланди.

Фрунзе район халқ суди И. Бараев ва А. Маматовларни турли муддат билан қамоқ жазосига ҳукм қилди. Куеновдан 297 сўм пул давлат фойдасига ундириб олинди.

«Операция» ташаббускори Е. И. Сиротина 4 йил муддат билан озодликдан маҳрум этилди.

Сиротина ва унинг шериклари давлат мулкини ўмариб, чайқов бозорини қизитганларида ҳеч ким уларнинг мушугини «пишт» демаган. «5-Декабрь» номидаги фабрика, 2-кўн заводи маъмурияти ўз вақтида устахоналар устидан қатъий назорат ўрнатганларида эди, жиноятнинг олди олинган бўларди.

Ҳ. ХАЛИЛОВ,
Фрунзе район халқ судининг раиси.

Редактор ўринбосари
М. С. КАРИМОВ.

4 бет **ТОШКЕНТ ОҚШОМИ** 11 ИЮЛЬ, 1973 й.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КУЧАСИ, 15-УЙ,

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, Эълонлар бўлими—33-81-42.

ИНДЕКС 64579. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—04244. Нашр В—2523.

5

◆ Мусобақа—зафарлар калити

ВАҚТДАН ЎЗГАНЛАР

5-таксомотор паркининг бир минг икки юз кишилик коллективи партия ва ҳукуматимизнинг социалистик мусобақани авж олдириш тўғрисидаги қарорига жавобан беш йиллик ҳал қилувчи учинчи йил планини муддатидан тўрт кун олдин бажариш ва планга қўшимча 64 минг сўм даромад бериш тўғрисида социалистик мажбурият қабул қилган эди.

Яқинда коллектив ўзининг ярим йиллик фаолиятини сарҳисоб қилди. Иқтисодчилар қувончли хабарлар айтишди. Ярим йиллик план топшириқлари муддатидан илгари бажарилган, барча иқтисодий кўрсаткичлар ортиғи билан адо этилган ҳолда, коллектив давлат кассасига планга қўшимча 177,8 минг сўм даромад келтирди. Бу — йил охирига қабул қилинган социалистик мажбуриятдагидан қарийб уч баравар ортиқдир. Енгил таксида пассажирлар ташиш ярим йиллик плани 2 миллион 368 минг сўм ўрнига икки миллион 545,8 минг сўм қилиб бажарилди.

Меҳнат ва иш ҳақи бўлимининг экономист ходими 3-автоколонна ҳайдовчиси, коммунистик меҳнат зарбдори Али Бобохонович Қамбарбеков паркда биринчилар қатори тўрт йиллик шахсий планини 2,5 йилда бажарганлигини йиғилганларга хабар қилди.

Беш йилликнинг биринчи йилида КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорини бажариш масаласи парк коллективи ўртасида муҳокама қилинганда, биринчи бўлиб коммунистлардан А. Б. Қамбарбеков сўз олди. Шунда коммунистик меҳнат зарбдори: — «илғор иш тажрибаларини бошқаларга ўргатиш — ҳар бир меҳнаткашнинг бурчи!» деган шиорни ўртага ташлади.

У 4-автобус парки ҳайдовчиси С. Каримжонов, 2819-автоколонна ҳайдовчиси П. П. Петров, ва 3-автопарк ҳайдовчиси М. Мансуровларнинг беш йилликни муддатидан илгари бажариш тўғрисидаги ташаббусига қўшилиб, шахсий беш йиллик планни тўрт йилда бажариш мажбуриятини олган эди. А. Б. Қамбарбеков паркнинг юздан ортиқ коммунистлари, элликдан зиёд комсомоллари ва партиясиз меҳнаткашлари ўртасида ўзига хос рекорд қўйди. 26 июнь куни тўрт йиллик топшириғини муддатидан илгари бажариб, ҳозир 1975 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда.

Илғор коммунист меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш, аҳолига хизмат қилиш маданиятини ошириш, софдил бўлиш, ўз автомобилининг доимо хизматга тахт туришини таъминлаш, таксидан фойдаланиш талабларига тўла риоя қилиш, ҳаракат тезлиги ҳамда кўча ҳаракати қоидаларига қатъий амал қилиш, пассажирларга нисбатан хушмуомала ва эътиборли бўлишда ўзи намуна кўрсатмоқда ва ҳамкасбларини бунга даъват этмоқда.

— Коммунистнинг фикри қатъий ва сўзи битта бўлади, — дейди А. Б. Қамбарбеков. — Ваъда вафоси билан, деганларидек олинган мажбуриятни ҳам албатта бажариш шарт.

А. Б. Қамбарбеков юбилей йили социалистик мусобақасида биринчи мукофотли ўринни эгаллади ва номи «Ҳурмат тахтаси»дан ўрин олди.

Ҳозир ташаббускор издошлари корхонада етти юз кишига яқинлашиб қолди. Коммунистик меҳнат зарбдорлари М. Норхоликов, Х. Дўсматов, В. Малеев, В. Сатан, В. Фомин, Д. Полунин каби юзлаб ҳайдовчилар хизмат маданиятини оширган ҳолда вақтдан ўзиб ишламоқдалар. Ана шу социалистик мусобақа илғорларининг куч-ғайратлари туфайли парк коллективи ярим йиллик планни муддатидан ўн уч кун олдин адо этди.

Парк коллективи партия ва ҳукуматимизнинг социалистик мусобақани авж олдириш тўғрисидаги қарорига жавобан, транспорт ходимлари зиммасига юклатилган — хизмат кўрсатиш маданиятини яхшилаш юзасидан тадбирларни амалга оширмоқда. Бу тадбирлар коллектив имкониятидан келиб чиқиб, корхона партия, касаба союз, комсомол ташкилотларида муҳокама қилинган ва тасдиқланган.

Паркдаги учта автоколонна ва ремонт устахонаси, учта комсомол-ёшлар бригадаси, ҳар бири йигирма кишидан ташкил топган ўн бешта шоферлар бригадаси ўртасида социалистик мусобақа ташкил этилган. Беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун якка тартибда мусобақа ташкил этилган. Юзга яқин ҳайдовчи ва 15 бригада коммунистик меҳнат зарбдори ва бригадаси номини олиш учун курашмоқда. Бешта коммунистик меҳнат мактабида икки юзга яқин киши қатнашмоқда.

Ой сайин мусобақага якун ясалиб, голибларга умумий йиғилишда тантанали вазиятда кўчма Қизил байроқ, вимпел ва пул мукофоти топширилади. Ярим йиллик якунида мусобақа ғолиблари сони янада кўпайди. Уларга корхонанинг моддий рағбатлантириш фондидан йил сайин йигирма минг сўмдан ортиқ мукофот топширилмоқда.

Парк партия, касаба союз, комсомол ташкилотларига ўзаро мусобақадош ҳайдовчилар, бригада ва автоколонна коллективларидан беш йилликнинг ҳал қилувчи йили учун оширилган мажбурият қабул қилганликлари ҳақидаги қарорлар келиб тушди. Ички имкониятлар ҳисобга олинган ҳолда умумколлективнинг оширилган социалистик мажбурияти ишлаб чиқилмоқда.

Коллективнинг мақсади — ҳал қилувчи йилда мусобақа туфайли эришилган меҳнат ютуқларини янада оширишга қаратилган.

⊙ ЙИЛЛИК СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТ УЧ БАРАВАР ОШИРИБ БАЖАРИЛДИ
⊙ КОММУНИСТЛАР ТАШАББУСКОРЛИГИ
⊙ 4 ЙИЛЛИК — 2,5 ЙИЛДА
⊙ КАЛЕНДАРДАН 13 КУН ОЛДИНДА
⊙ ОШИРИЛГАН МАЖБУРИЯТ

А. ОБИДХУЖАЕВ.

ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ҲИСОБИГА

«Подъёмник» заводида ўнинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилаётган ишчилар кўпайиб бормоқда. Сиз суратда ана шундай илғор ишчилардан бири деталчи Михаил Крапивинни кўриб турибсиз. У шу корхонада 16 йилдан бери ишлаб келмоқда. Меҳнатда эришган муваффақиятлари учун унга коммунистик меҳнат зарбдори деган юксак ном берилган.

М. Нуриддинов фотолари.

Турли касб эгалари

КИЧИК КАСБГА КАТТА ИХЛОС

Мен, негадир, шоир, рассом, артист, композитор, архитектор каби ижодкорлар касбинигина жуда мароқли, гаштли деб билардим. Лекин Тошкент Бош универсал магазинининг дазмолчиси Хадича Ражабова ишини кузатганимдан сўнг, ўйланиб қолдим.

Шоир, рассом, композиторлар ўз ижодларидан қанча завқлансалар, Хадича опа ҳам шундай завқ билан ишларди. Кийимларга дазмол ураётганида ўз касбининг шеърниятини яратаётгандек туюлди менга.

Мана, Хадича опа эркаклар кўйлагини чиройли қилиб дазмолладн. Илгагига илиб, орқа-олдига қайта разм солди. Қаеридир ёқмади шекилли, кўйлакни олиб, дазмоллаш станоги устига қайта қўйди. Этак учларига яна бошқатдан дазмол босди. Бундан мамнун бўлиб, яна ишида давом этди.

Хадича опа ишлаётган эркаклар салонига кирар экансиз, илиб қўйилган силлиқ, яхши дазмолланган эркаклар костюми, пальтоси ва кўйлакларини кўриб, беихтиёр кўнглингиз ёришиб кетади.

Илгари мен дазмол босишнинг ҳеч қандай қонун-қоидаси йўқ деб билардим. Лекин Хадича опанинг баъзи материалларга тескарисидан, баъзиларига ўнгидан, ёки эркаклар кўйлагига дастлаб ёқасидан, енгидан, сўнгра танасидан бошлаб дазмол ураётганларини кўриб, дазмол босишнинг ҳам йўл-йўриғи бор экан, деган фикрга келдим.

«Ҳа, шундай, — дейди опа, — озроққина эътиборсиз бўлсангиз, кийимни куйдириб ё сарғайтириб қўйиш ҳеч гап эмас. Дазмолдан чиққан кийимда дазмол ўрни ялтираб қолмаслиги керак, Енг устига из туширмаслик лозим.

Бу борада Хадича опанинг 14 йиллик катта тажрибаси бор.

Бош универсал магазинининг эркаклар салони ойлик планни ортиғи билан бажаради. Бунда камтарин инсон, кичик касбга катта меҳр қўйган Хадича опа Ражабованинг ҳам катта ҳиссаси бор.

Н. АҲМАДЖОНОВА.

◆Тошкент бинокорлари—Тбилисига

ДЎСТЛИК МЕҲРИ ТУФАЙЛИ

Маълумки, ўтган йили 26 июнда қардош Грузия республикаси пойтахти Тбилисида ногаҳонда табиий офат — сув тошқини содир бўлиб, маъмурий, маданий-маиший ва турар жой бинолари анча шикастланди. Кўп территорияни сув ювиб кетди... Лекин машъум офат қаршисида бинодарларимиз ожиз бўлиб қолмадилар. Бошқа қардошларимиз қатори Тошкент қурилиш-монтаж поезди ҳам у ерга зудлик билан етиб борди. Ўзбекистонлик бинокорлар қурилиш ишларини бошлаб юбордилар.

Тошкент қурилиш-монтаж поезди бошлиғи Восит Аббосович Акрамхўжаев Тбилисида ўзбекистонликларнинг ҳозиргача бажарган ишлари ҳақида ҳисоб бериш, материал-техника таъминоти ва бошқа ташкилий ишларни маслаҳатлашиб олиш мақсадида шаҳримизга келди. Мухбиримиз у билан суҳбатлашиб, тошкентликларнинг Тбилисида олиб бораётган ишлари, дўстлар диёридаги меҳнат шароити, қурувчиларимизнинг ишдан ташқари вақтларини қандай ўтказаётганликлари тўғрисида гапириб беришини илтимос қилди. Қуйида, сиз Восит Аббосовичнинг саволларимизга берган жавоби билан танишасиз.

Ўз сафида бетончи, дурадгор, электр пайвандчи, механизатор ва шофёрлардан иборат жами 80 кишини бирлаштирган қурилиш-монтаж поездимиз (аксарият бинокорларимиз Доғистондаги табиий офат—зилзила оқибатларини бартараф этишда қатнашган) 1972 йилнинг 25 октябрида Тбилисига етиб борди ва тез орада ишга киришиб кетди. Грузия пойтахтидаги Гильдани массивида Дўстлик кварталини бунёд этиш иштиёқида манглай терини тўкаётган азаматларимиз ҳар бири 9 қаватли 4 та 54 квартирали бинога пойдевор қўйиб бўлишди. Ҳаммаси бўлиб 10.000 квадрат метрни ташкил этадиган майдондаги бу турар жой биноларининг умумий қурилиш ишлари бошлаб юборилганига ҳам анча бўлиб қолди. Мазкур биноларнинг иккитасини шу йил охиригача фойдаланишга топширишга аҳд қилган шоввозларимиз қардошларимиз юртида чинакам жонбозлик кўрсатишмоқда. Бу борада сўз борар экан, Махачқалъа қурилишларида ҳам фаол қатнашиб, катта меҳнат муваффақиятларига эришган Владимир Коваль бошлиқ 60 кишилик комплекс бригада аъзоларининг, айниқса юқори кўрсаткичларга эришаётганликларини алоҳида таъкидлаш ўринлидир. Юкчи Анвар Мирзаев, автокранчи Одил Мадиёров, электр пайвандчи Рамазон Кажантаев, уста—дурадгор Чингиз Гатиков, бетончи Қурбон Магамедов ва Зокир Ризаев сингари фидокор бинокорлар қўлни-қўлга бериб, меҳнатда пешқадамлик қилмоқдалар. Улар орасида рус ва украин, қозоқ ва қирғиз, ўзбек ва тожик, татар ва осетин, арман ва грузин, хуллас, 20 дан ортиқ миллат вакиллари бор. Қайси миллатга мансуб бўлишларидан қатъий назар улкан бир интернационал оиланинг аҳил аъзоларидек, иноқликда самарали меҳнат қилиб, катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

Дастлабки иккита уйни бу йил, қолган иккита турар жой биносини келгуси йили дўстларимизга армуғон этишдек орзу ният билан суръатга-суръат қўшиб, кун сайин довони ошаётган тошкентлик бунёдкорлар ишдан ташқари вақтлари, дам олиш кунларини ҳам мароқли ва мазмунли ўтказмоқдалар. Чунончи, улар яқинда коллектив равишда Арманистон пойтахти Ереван шаҳрига бориб келишди. У ердаги кўҳна, чиройли ва айни пайтда навқирон, нурли кўчалар, майдонлар ва айниқса, тарих ва табиат музейи тошкентликларда илиқ таассурот қолдирди. Бундан ташқари, Шота Руставели номли Тбилиси драма театрига уюштирилган поход ҳам ўзбекистонлик бинокорлар хотирасида узоқ вақт сақланади.

Иттифоқимиз бўйича муҳим ўрин тутадиган В. И. Ленин номидаги Тбилиси электровоз заводи биз учун махсус территория ажратди. Бу жойда идорамиз, темир йўл станциямиз ва материал-техника базамиз жойлашгани ҳар томонлама қулай, айни муддао бўлди. Бинокорларимиз фарзандларининг ёзги таътилни кўнгилли ўтказишлари учун завод маъмурияти пионер лагерларига путёвкалар берди. Ўзбекистонлик ёш граждандлар хушҳаво, хушманзара ерларда жойлашган лагерлар қўйнида мирилиб ҳордиқ чиқариб қайтишади. Турли саналарга бағишланган тантана ва байрам кечаларини ҳам бу улкан корхона ишчи-хизматчилари билан бирга, ҳамкорликда нишонлаяпмиз.

Қурувчиларимиз яшаётган жой ҳам анча баҳаво, кўкаламзор Тбилисидаги денгиздан қарийб 30 метр тепаликдаги пансионатда яшаш ҳам бинокорларимизга яхши кайфият ва тетиклик бағишлаяпти. Бу сўлим маскандан шаҳарнинг чор атрофи худди кафтдагидек кўриниб туради. Соя-салқин, ёқимли ҳаволи чамансорларда истиқомат қилиб, қурилишларда иштирок этиш, дўстларга кўмаклашиш нақадар завқли! 400 ўринли ошхонанинг бизга намунали хизмат кўрсатаётганини айтмайсизми? Ленин район партия комитети ва ижроия комитети ходимлари тез-тез келиб, бизнинг аҳволимиздан ва ошхонадаги шарт-шароитлардан хабардор бўлиб туришади. Керак бўлса, амалий ёрдамларини аямайдилар.

Дўстлик масофа билмас, — дейишади. Ҳақ гап, бу 1966 йилги Тошкент зилзиласини бартараф этишда барча қардош республикалар бинокорлари қатори грузинлар ҳам ёрдам қўлларини чўзган эдилар. Пойтахтимизда қанчадан қанча иморатлар бунёд этиб, ҳамшаҳарларимизга туҳфа этишган эди. Мана, энди Тбилисидаги сув тошқини оқибатларини бартараф этишда тошкентлик бинокорлар ҳам жасорат кўрсатиб, меҳнат қиляптилар. Дўстлик меҳри тошкентликларни Грузия пойтахтига етаклаган экан, бинокорларимиз ҳам ҳиммат камарини маҳкам боғлаб, астойдил тер тўкишяпти. Демак, яқин орада сув тошқини келтирган зарардан номнишон қолмайди. Бунга шак-шубҳа йўқ.

⊙ ҚАРДОШЛИК ИПЛАРИ МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА ⊙ ГРУЗИЯ ПОЙТАХТИДА ТОШКЕНТ КВАРТАЛИ ⊙ ЎЗБЕКИСТОНЛИК БИНОКОРЛАРГА ҚУЛАЙ ШАРОИТ ⊙ ҲИММАТ КАМАРИНИ БОҒЛАБ

«Учқун» фирмасининг илғор йигирувчи тўқувчиларидан Полина Кравцова сменаойлик топшириқларини мунтазам равишда 1,5 баравар ортиғи билан бажариб келмоқда. Унинг дугоналари Нина Труфинова ва мастер Галина Самойловалар ҳам меҳнатда бошқаларга ўрнак бўлишмоқда.

◆Янги китоблар

ЎЗБЕКИСТОН МЕЪМОРЧИЛИГИ

Яқинда Москвадаги «Стройиздат» нашриёти Т. Ф. Қодирова, К. В. Бабиевский, Ф. Ю. Турсуновларнинг «Совет Узбекистони архитектураси» китобини чоп этди. Унда Совет ҳокимияти ўрнатилганидан то ҳозирги кунгача республикамиз меъморчилиги босиб ўтган йўл ҳақида ҳикоя қилинади.

Китоб уч бўлимдан иборат. «Узбекистонда замонавий архитектуранинг қарор топиши», «Тошкент — тинчлик ва дўстлик шаҳри», «Ўзбекистоннинг қадимий ва янги шаҳарлари» бўлимлари шулар жумласидандир. Уларда Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Фарғона, Чирчиқ, Навоий каби шаҳарларнинг архитектураси ҳақида фикр юритилади. Китобда турли даврларда яратилган биноларнинг фотосуратлари берилган.

Ўзбекистоннинг шаҳарлари, ўзига хос меъморчилиги билан танишишни истаган ҳар бир кишига бу китоб ажойиб қўлланмадир.

Шаҳрихон тарихи

Ойбек номидаги Ўзбекистон ССР халқлари тарихи музейи этнография секторининг бошлиғи, тарих фанлари кандидати Т. Абдуллаев раҳбарлигидаги бир группа илмий ходимлар Шаҳрихонга қилган экспедициядан қайтиб келишди.

Маълумки Шаҳрихон 230 йиллик тарихга эга бўлган қадимий шаҳарлардан биридир, — дейди мухбиримиз билан суҳбатда Т. Абдуллаев. — Биз шаҳарнинг маънавий ва моддий маданиятини текширдик, кўпгина янгиликларни аниқладик.

Шаҳрихон усталари ясаган чархлама, қайрсқи каби турли шаклдаги пичоқлар жаҳонга маълум. Музей ходимлари экспонат сифатида ана шу пичоқлардан намуналар келтиришди. 1910 йилда тикилган чимилдиқ (гўшанга) музей ходимларига тақдим қилинди. Турли хил нафис гуллар солиб тикилган бу чимилдиқ ўзбек халқининг қадимий урф-одатларидан ёдгорлик сифатида музейда сақланади.

Шаҳрихоннинг келиб чиқиши, унинг номига оид афсоналар анчагина. Экспедиция қатнашчилари ана шундай афсоналардан бир нечтасини ёзиб олишди.

Кейинчалик тўпланган янги экспонатлар музейнинг махсус бўлимида намойиш қилинади.

Жамоатчилик кучи билан

Тошкентдаги 74-мактаб директори Е. Г. Тюменцевага яна бир партиявий топшириқ берилди. У бошқа бир группа коммунистлар билан бирга микрорайон кенгаши составига кирди. Бу кенгаш — янги жамоат ташкилотидир. Кенгаш асосан мактаб педагогика коллективига ва уй-жой бинолардан фойдаланиш конторaси коллективига суяниб ишлайди, Хонадонларда оммавий-сиёсий ишлар олиб боради. Чилонзорнинг ўн биринчи квартали истиқомат жойлардаги ишларда ташаббус кўрсатади.

Е. Г. Тюменцева ва унинг ёрдамчилари анчагина яхши иш қилдилар. Жамоатчилик ёрдами билан стадион қурилди, болалар майдончалари жиҳозланди. Ёшларни ҳамиша қизиқтириб турган спорт мусобақалари мунтазам равишда ўтказилмоқда. Кварталда очилган клубда болалар ва катта ёшдагилар учун ҳар хил ҳаваскорлик тўгараклари ишламоқда. Болалар ашула ва рақс ансамбли аҳолига ўз маҳоратини намойиш қилмоқда. Кўнгилли лекторий программасига мувофиқ халқаро аҳвол тўғрисида, республиканинг экономикаси ва маданияти ривожланаётганлиги тўғрисида, аҳлоқ мавзуда дастлабки лекциялар ташкил этилди.

Кенгаш ўсмирлар орасида ишлашга кўп эътибор бермоқда. Ишга жойлаштириш комиссияси бир қанча йигит ва қизларга касб танлашда, ишлаб чиқаришда яхши меҳнат қилишда ёрдам берди. Кенгаш мажлисига ота-оналар тез-тез чақирилиб турилади. Улар ўз болаларини қандай тарбиялаётганликлари тўғрисида жамоатчиликка ҳисоб бериб турадилар.

Ҳозир бундай кенгашлар Чилонзор районининг барча кварталларида ишлаб турибди. Шу кенгашдан баъзи бирлари ажойиб ташаббус кўрсатмоқда. 103-мактаб активлари ёшлар учун «Изланиш» деган клуб очдилар. Бу клуб квартал территориясида истиқомат қилаётган Улуғ Ватан уруши иштирокчилари ва Граждан уруши иштирокчилари билан алоқа боғлади. Улар клубнинг илтимосига кўра, аҳоли ўртасида лекциялар ўқимоқдалар. Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашда актив қатнашмоқдалар. Ўн олтинчи ва ўн еттинчи кварталларда истиқомат қилувчи 500 га яқин болалар «Ровесник» клубига қатнайдилар. Уй-жой конторaси уларга махсус бино ажратиб берди, 168-мактаб ҳузуридаги кенгашда ҳам дам олиш кунлари ишлаб турадиган клуб очилди.

Чилонзор район партия комитети жамоатчилик асосида ишлаётган бундай кенгаш тажрибаларини тўплади. Кенгашларнинг раҳбарларига меҳнаткашларнинг истиқомат жойида оммавий-сиёсий ишларни янада кучайтириш тавсия қилинди.

ЖОНАЖОН Ватан бўйлаб

СЕҲРЛИ ИП

Кишиневдаги бу заводда уч километр сим ясаш учун атиги бир грамм металл талаб қилинади. Ҳатто шиша изоляциядаги бундай ип одам сочи толасидан неча баравар ингичкароқдир.

Сим бундай ясалади. Шиша найча ичига олинган металл жуда юксак температурага қадар қиздирилади ва у суюлиб шишани эритиб юборади. Бу шиша жуда ингичка ип бўлиб чўзила бошлайди. Ўртасида металл сим ҳосил бўлиб туша бошлайди.

Сўнгра шу сим корхонадаги митти қаршилик—резистер ясовчи кишилар қўлига ўтади. Шундай ингичка симни ўрайдиган, тозалайдиган, кавшарлайдиган ҳар бир уста эпчиллик ва моҳирликда машҳур «чапақай»дан қолишмайди. Бу қаршилик плюс 500 даражадан минус 60 даража температурагача яхши ишлай беради. Бундан ҳисоб машиналарида, радио-техникада, асбобсозликда, энергетикада фойдаланишади.

Заводда митти резистерлардан эталон—асбоблар ясалади. Агар шундай асбоблардан бирида микросим ўрнига одатдаги метод билан олинган энг ингичка сим ишлатилганида унинг вазни қарийб 500 килограмм кўпаяди. Ўлчаш аниқлиги эса пасайиб кетади.

Кишиневдаги «Микропровод» заводи янги корпусга кўчиб ўтади. Шу корпусларда ўрнатиладиган машина-ускуналар ҳар йили 7 миллион километргача микросим чиқаришга имкон беради. Шунча миқдор маҳсулот ясашга кетадиган металл биттагина автомашинага сиғади.

Б. ГИССЕР.
ТАСС мухбири.

Кишинёв.

КЎККЎЛНИНГ СИРИ

Ғарбий Қорақумдаги шўр Кўккўлнинг сири тамомила очилган эмас. Унинг устки қатлами жазирама иссиқда ҳам унча қизимайди. Аммо чуқурлигидаги сув қишда сувнинг юзини муз қоплаган пайтда ҳам 50 даражагача иссиқ бўлади.

Бир вақтлар кўл катта чуқурликдаги иссиқ булоқлардан тўлиб туради деган фикр айтилганди. Аммо текширишлардан бундай булоқлар йўқлиги аниқланди.

Ҳозир янги бир фикр айтилди. Кўл тубига яқин сувнинг иссиқ бўлишига сувнинг ғоятда минераллашганлиги сабаб деб айтилмоқда. Кўлнинг унча минераллашмаган юқори қатлами офтоб нурларидан қизиганида, у ўз иссиқлигини тагидаги серминерал сувга ўтказади. Лекин, бу гап ҳам ҳозирча гипотеза бўлиб турибди.

Туркманистонда суви Кўккўлникига ўхшаган кўллардан яна бир неча бор. Буларнинг ҳаммасида шифобахш балчиқ кўп. Мутахассислар шу кўллар районида курортлар ташкил этишни таклиф қилишмоқда.

Б. МИРТОВ.
ТАСС мухбири.

Ашхабод.

ЗАПОРОЖЬЕ ОБЛАСТИ. Мелитополда янги сут заводи ишга туширилди. Юксак механизациялашган корхона бир сменада 155 тонна сутни қайта ишлаб чиқаради.

СУРАТДА: пархез маҳсулотлари цехида. Сутни автоматик тарзда қуйиш.

А. КРАСОВСКИЙ. фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

МОСКВАДА М. И. КУТУЗОВГА ҲАЙКАЛ ЎРНАТИЛДИ

«Кутузовнинг шон-шарафи Россиянинг шон-шарафи билан, энг янги тарих улуғвор воқеаларининг хотиротлари билан чамбарчас боғлангандир...» — деб ёзган эди Пушкин.

Москвада «Бородино жанги» панорама музейи олдида ўрнатилган ҳайкал авлодларнинг улуғ саркардага миннатдорчилик ифодаси бўлди.

6 июлда шу ҳайкални тантанали очиш маросими бўлди. М. И. Кутузов ўз сафдошлари, саркардалар ва жангчилар даврасида акс эттирилган. Кулранг гранит супага: «1812 йилги Ватан урушида ғалаба қозонган Михаил Илларионович Кутузовга, рус халқининг шонли фарзандларига» деган сўзлар ўйиб ёзилган.

Ҳайкал автори Ленин мукофотининг лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. В. Томский. Монументни яратишда архитектор Л. Г. Голубовский, ҳайкалтарошлардан А. А. Мурзин, Б. В. Едунов, А. И. Бельдюшкин, А. Н. Томский қатнашдилар.

(ТАСС мухбири).
Москва.

ДЕНГИЗ ПЛАНТАЦИЯЛАРИ КОМБАЙНИ

Архангельскдаги кемасозлик корхонасида Оқ денгизнинг бепоён сув ости ўтлоқларида ўсувчи кўкатларни ўриб оладиган ўзига хос траулер—комбайн қурила бошлади. Шу кўкатлардан олинадиган моддалардан халқ хўжалигининг кўпгина соҳаларида фойдаланилади.

Масалан, тўқимачилар ва пойафзалчилар денгиз эҳсонларидан кенг кўламда фойдаланишади. Газлама, фетра, чармни пишиқ эластик ва ялтироқ қилишда сув кўкатлари ишлатилади. Медицина саноатида Оқ денгиз маҳсулотларидан турли экстракт, эмульсия дори-дармонлар тайёрлашади.

Мамлакатнинг 70 дан ошиқ шаҳри Архангельскда сув кўкатларидан олинадиган маҳсулотлар ишлатади. Аммо ҳозирга қадар бундай маҳсулот тайёрлаш усули мураккаб эди. Боғги денгиз «комбайни» шу проблемани ҳал этишга ёрдам беради. У юздан ортиқ кишининг ишини бир ўзи бажаради.

Агрегатнинг яна бир фазилати шуки, у сув кўкатлари ўсадиган ҳар қандай чуқурликка ҳам туша олади. Шу туфайли қимматли хом ашё ўриб олинадиган районлар анча кенгаяди.

Янги кема келаси йили битказилиб сувга туширилади.

Ю. НИКОНОВ.
ТАСС мухбири.
АРХАНГЕЛЬСК.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

◆Бугун—Саломатлик куни

ХАЛҚ СОҒЛИҒИ— ЮРТ БОЙЛИГИ

Бугун шаҳримиз меҳнаткашлари доҳиймиз В. И. Ленин томонидан 11 июль 1918 йилда халқ соғлиқни сақлаш комиссариатини ташкил қилиш ҳақидаги декретга қўл қўйганлигини нишонламоқдалар. Саломатлик кунини ўтказиш яхши анъана, мамлакатимизда умумхалқ байрами бўлиб қолди. Халқ соғлиқни сақлаш комиссариатини тузиш ҳақидаги Ленин декрети халқ соғлиғини сақлаш ишини ташкил қилишни юқори поғонага кўтарди ва давлат аҳамиятига эга бўлиб қолди.

Саломатлик кунида шаҳримиз жамоатчилиги, соғлиқни сақлаш муассаса ва органлари, касаба союз комитетлари ўз фаолиятларига якун ясайдилар.

«Меҳнаткашларнинг соғлиғини сақлаш — меҳнаткашларнинг ўз ишидир», деган эди биринчи халқ соғлиқни сақлаш комиссари Н. А. Семашко. Шу шиор билан совет соғлиқни сақлаш системаси тузилди, шу шиор билан ривожланди, мамлакатимиз учун оғир пайтларда ғалабалар қозонди, шу шиор билан ўзига юклатилган юксак одамийлик масалалари — КПСС XXIV съезди томонидан қўйилган соғлиқни сақлаш масалалари амалга ошмоқда.

Соғлиқ — бизнинг бахт ва хуррамлигимизнинг энг асосий омилидир. Ҳозир Тошкентда соғлиқни сақлаш посбонлари — медицина ходимларининг катта армияси ва уларнинг ёрдамчилари — қизил ярим ой жамияти активистлари меҳнат қилмоқдалар. Ҳамма совет кишилари етарли, бепул, юқори малакали медицина ёрдамидан фойдаланадилар. Ҳозир шаҳримизда 5000 га яқин врач, 200 дан ортиқ даволаш муассасалари ишлаб турибди.

Шаҳарда амбулатория-поликлиника тармоқлари 1968 йилдаги 124 тадан 1973 йилда 146 тага етди. Болаларга ихтисослаштирилган медицина ёрдами кўрсатишга катта аҳамият берилмоқда, бу ердаги 19 та болалар поликлиникаси, 4 та бирлашган болалар касалхонаси, 14 та юқумли ва 5 та махсус болалар касалхоналари улар хизматида. 1973 йилда Собир Раҳимов районида 33-поликлиника, 7-стоматологик поликлиника очилди. Киров районининг Юнусобод массивида 26-поликлиника, 5-болалар поликлиникаси янги биноларга кўчиб ўтди. Чкалов номли Тошкент авиация заводининг поликлиникаси ҳам янги бинода жойлашди. Тошкент тўқимачилик комбинатининг медицина-санитария қисми, 14-болалар поликлиникаси, 4-туғруқхона, 29-поликлиника коллективлари фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Бу муассасалар юқори тажриба мактаби ва коммунистик меҳнат коллективидирлар.

Иш шароитини ва турмушни яхшилаш мақсадида санитария врачлари ва уларнинг ёрдамчилари санитария-гигиена, профилактик ва эпидемияга қарши ишларни комплекс равишда олиб бормоқдалар. Бу ишларни амалга оширишда кенг жамоатчилик катта роль ўйнайди.

Санитария ва гигиена билимларини омма орасига шаҳар медицина ходимлари, ўқитувчилар, маданий-оқартув ходимлари тарқатадилар. Аҳолининг санитария билимларини оширишда ташвиқотнинг ҳамма формаларидан фойдаланилади. Санитария билимларини тарқатишда савол-жавоб кечалари, тематик кечалар, сиҳат-саломатлик мактаблари, университетлари, сиҳат-саломатлик факультетлари катта қулоч ёйди. Санитария-оқартув ишлари йилдан-йилга яхшиланиб боряпти. Шу йили 5-туғруқхона қошида оталар мактаби, Чилонзор, Октябрь район ЗАГСларида ва шаҳар никоҳ саройида врачларнинг консультация ва лекциялари никоҳланаётган йигит ва қизларда катта қизиқиш уйғотмоқда.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг соғлиқни сақлаш ишини янада яхшилаш чоралари ҳақидаги қарорини ҳаётга татбиқ этишда шаҳар медицина ходимлари ва уларнинг ёрдамчилари, санитария маданияти жонкуярларининг катта армияси бутун куч-ғайратларини аямайдилар.

М. ЖАЛИЛОВ,
Тошкент шаҳар партия комитетининг инструктори.

◆ ◆

Тўқимачилик комбинатининг медицина-санитария қисми тобора янги жиҳозлар билан таъминланиб боряпти. Кўпгина лабораториялар ва процедура хоналари кенг ва ёруғ замонавий биноларда жойлашган. Жумладан, яқинда биохимия лабораторияси янги бинога кўчиб ўтди. Ҳозир бу ерда ҳар куни юзлаб анализлар амалга оширилмоқда. Ходимлар учун қулай меҳнат шароитлари яратилган.

СУРАТДА: лаборант-биохимик Дилором Юсупова беморнинг қонини текширяпти.

В. Белоплотов фотоси.

◆ ◆

ОЛТИН ЗАРВАРАҚ

ОЧЕРК

У ГАГАРИН номидаги хиёбонни айланиб, бўш курсилардан бирига бориб ўтирди. Ён-теваракдаги дов-дарахтларнинг барглари кечки шабадада оҳиста шовуллайди. Сарҳовуз бўйида яшнаб турган ялпизнинг хушбўй ҳиди «гуп» этиб димоққа урилди. Ҳавонинг чеҳраси очиқ. Зангори осмон артилган шишадек тиниқ. Тароватли оқшом унинг қалбидаги ажиб ҳис-туйғуларни мавжлантириб юборди.

...Олтмиш биринчи йилнинг ўн иккинчи апрелида эрталаб қуёш одатдагидек аниқ вақтда чиқди. Унинг нурлари сокин хонанинг юпқа пардаларидан аста-секин мўралай бошлади... Шу куни жаҳонда буюк воқеа содир бўлди. Ер курраси бўйлаб турли тилларда бир хилда қуйидаги хушхабар қанот қоқди:

«Совет Иттифоқида ичида одам бўлган «Восток» космик йўлдош кемаси жаҳонда биринчи марта ер теварагидаги орбитага чиқарилди.

«Восток» космик йўлдош кемасининг космонавт-учувчиси — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг граждани майор Юрий Алексеевич Гагарин»...

Ана шу тарихий апрель тонгида инсониятга биринчи марта юлдузлар йўлини кўрсатиб берган Константин Эдуардович Циолковскийнинг **«Ер — ақл-идрокнинг бешиги, лекин бешикда абадий яшаб бўлмайди»** — деб қилган орзулари рўёбга чиққан эди... Бугун ҳам ҳаво мусаффо, осмон тиниқ ва сокин. Худди ўша унутилмас, тарихий апрель тонгини эслатади...

* * *

Эллик саккизинчи йил. Москва. Восстание майдони. Кўп қаватли бинолар қаторида катта, салобатли бино чўзилиб кетган. Бу врачлар малакасини ошириш марказий институти. Кузнинг нурафшон кечаларидан бири. Одамлар оқими шу бино ёнида кўздан йўқолади. Акт залига олимлар Совети йиғилган. Бу ерда медицина фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун диссертация ҳимояси ўтади. Илмий ишнинг мавзуи ниҳоятда актуал. Бундай ишлар илмий адабиётда бармоқ билан санарли даражада. Шунинг учун ҳам бугун илмий жамоатчиликда ўзбек йигитининг диссертацияси катта қизиқиш уйғотган.

Роппа-роса соат еттида раис — таниқли олим, врачлар малакасини ошириш марказий институтининг директори, 1903 йилдан КПСС аъзоси профессор В. П. Лебедева олимлар советининг йиғилишини очиқ деб эълон қилади. Сўнг олимлар советининг секретари диссертация ҳимоя қилувчининг анкетаси билан таништиради: **«Мансуров Абдухалил Ражабович, миллати ўзбек, ҳарбий врач, 1942 йилдан КПСС аъзоси, Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси...».**

* * *

1942 йилнинг декабри, Жангчиларимиз Москвадан 100—150 километр узоқликда Белев шаҳри яқинида мудофаада туришибди. Аёз юз-қўлни чимтиб ўтади. Шундай оғир дамларда А. Мансуров шонли партия сафига ўтди. Белев шаҳрини душмандан озод қилишда у коммунистларга хос жанг қилди. Деярли ҳар куни жанг майдонидан 300-400 ярадор санбатга келиб турарди. Врачлар уларнинг ярасини боғлашар, операция қилишга улгуролмай қолганларида, дала-ҳаракат госпитали ёрдамга келарди.

Ҳарбий врач А. Мансуров ординатор-хирург сифатида неча юзлаб жангчиларимизнинг танасидан ажал уруғи — осколька парчасини олди. Кўпинча, жуда мураккаб — на институтда ўқитилган, на аввал тажрибада синаб кўрилган операцияларни моҳирлик билан бажарди.

Москва остонасида жанг қилган Абдухалил Мансуров ҳаракатдаги Армия составида Берлин ва Прагагача борди. Оламшумул ғалабани у Карлови-Варида кутиб олди.

Улуғ Ватан урушида ва ундан кейинги йиллардаги жасорати учун ўзбек йигити А. Мансуровга икки марта Қизил Юлдуз ордени ва ўнлаб жанговар медаллар берилди. У оддий курсантликдан медицина хизмати подполковниклиги гача бўлган катта ҳаёт йўлини босиб ўтди...

* * *

Анкета ўқиб бўлингач, диссертантга сўз берилади. Кафедрага бўй-басти келишган, жанубликларга хос кўркам қиёфали йигит яқинлашади. Босиқ ва ишонч билан, соф рус тилида ўзининг кўп йиллик тадқиқот ишлари ҳақида мароқ билан сўзлайди. Ноёб рентген суратларини ва бошқа материалларни кўпчилик олдида намойиш қилади. Йигирма минутли маърузадан сўнг зал уни қизғин олқишлайди.

Медицина фанлари доктори, профессор Д. Е. Розенблюм ва медицина хизмати полковниги, медицина фанлари кандидати Л. М. Фрейдлилар ўзбек йигитининг кандидатлик ишига расмий оппонентлик қилган эдилар. Кафедрага қотмадан келган, паст бўйли, қадди бироз букилган профессор Д. Е. Розенблюм чиқади. Талабчан олим Мансуровнинг ишини юқори баҳолайди ва унинг меҳнатсеварлик, тиришқоқлик, ихтирочилик, ижодий қобилияти ва бошқа хислатларини мақтаб:

— **Келажаги порлоқ олим, Иттифоқ, ҳатто жаҳон тиббиётида ўзига хос улкан кашфиёт яратди,** — деди.

Олимнинг ишига расмий оппонентлик қилган СССР Фанлар академиясининг академиги марҳум В. В. Парин ҳам унга юксак баҳо берди.

Илмий ишга расмий оппонентлик қилган, биринчи ўзбек рентгенолог олими, СССР Медицина фанлари академиясининг мухбир аъзоси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, медицина фанлари доктори, профессор Ж. Н. Мақсумов шундай деб ёзган эди. **«Муаллифининг юқори малакали мутахассис эканлиги мураккаб аппаратларни қийин шароитларда ишлатиб, қўлга киритган илмий хулосаларида янада яққол кўриниб туради. Унинг методик жиҳатдан малакали мутахассис эканлиги, айниқса Мансуровнинг ишини техникавий жиҳатдан қўллаш қийин бўлган, катта куч ва эътиборни талаб қиладиган бўлимларда яққол кўзга ташланади».**

1968 йилнинг 8 октябри А. Мансуровнинг умр дафтарига яна бир ёрқин саҳифа бўлиб кирди. Шу куни у ТошМИда докторлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилди. Буни юқорида келтирилган фикрлар ва машҳур рентгенолог, РСФСР ва Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, СССР Медицина фанлари академиясининг мухбир аъзоси П. Н. Мазаевнинг **«Қатор олимлар айтганидек, мен ҳам А. Р. Мансуровнинг бу иши чуқур мазмуни ва юксак савиясига кўра ҳақиқатан ҳам энг ноёб иш эканлигини, унинг муаллифи эса атоқли тадқиқотчи ва олим эканлигини эътироф этмоқчиман. Ўзбек йигити, ўзбек олими А. Р. Мансуров биз бугун муҳокама қилаётган жуда оригинал ва қимматли иш яратолган. ...Бу иш Иттифоқимиздаги турли касб эгалари учун манзур бўладиган муҳим асар сифатида тан олиниши шубҳасиздир»,** — деган сўзлари ҳам тўла-тўкис исботлайди.

Бу муваффақият неча машаққатлар, изланишлар, қунт ва сабр-бардош билан меҳнат қилиш эвазига қўлга киритилди. Олим Улуғ Ватан урушидан сўнг Ленинграддаги С. М. Киров номли ҳарбий медицина академиясининг тингловчиси, сўнгра академия профессорларидан М. И. Немёнов ва Ш. И. Абрамов, Москвада эса профессор С. А. Ренйберглар қўлида ҳамюртлари Ж. Н. Мақсумов, Ш. Мирғаниев, Ж. Абдурасулев, Н. Муродхўжаев каби шифокорлар билан биргаликда ўз соҳасини мукаммал ўрганди. СССР Медицина фанлари академияси қошидаги илмий-тадқиқот институтида рентгенология бўйича катта илмий ходим бўлиб ишлади. Қисқаси, тиббиёт илмининг сўқмоқларидан мардонавор ўтиб, ўзбек халқи шаънига шон-шараф келтирди. У ўзининг бутун фаолияти давомида садоқатли шогирд, меҳрибон устоз эканлигини кўрсатиб келмоқда.

Бугунги кунда турли миллат фарзандлари фахрланиб профессор А. Р. Мансуровни устозим дейишади.

Ўттиз йиллик ҳарбий хизматдан сўнг А. Р. Мансуров Тошкентга қайтиб келди. Дастлаб бу ерда ортопедия ва травматология илмий-тадқиқот институтининг илмий ишлар бўйича директор ўринбосари лавозимида ишлаб, қисқа вақт ичида бир неча фан кандидатларининг етишиб чиқишида жонкуяр раҳбар ва билимдон консультант сифатида танилди. Кўпгина илмий ходимларнинг кандидатлик ва докторлик ишларига қимматли таклиф ва мулоҳазалар билдириб, уларнинг мазмунини бойитди.

Айни вақтда, олим ТошМИ ҳузуридаги катта ва кичик илмий Советларнинг, республика врачлар малакасини ошириш институти илмий Советининг, Ўзбекистон рентгенологлари жамияти правлениесининг аъзоси ҳамдир.

Таниқли профессор А. Мансуров врачлар малакасини ошириш институти рентгенология ва радиология кафедрасининг мудири сифатида ҳормай-толмай ишлаб келаётир.

Олим парвозда. Камолот пиллапояларидан дадил кўтарилиб, фан сўқмоқларидан мардонавор олға боряпти.

Ў. АБДУАЗИМОВ,
М. МУҲСИМОВ.

Планетамиз янгиликлари

Совет тинчлик сиёсатининг буюк муваффақияти

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДАГИ ЧЕТ ЭЛ ЖАМОАТ АРБОБЛАРИНИНГ ФИКРЛАРИ

БОНН. (ТАСС). Немис тинчлик иттифоқи директоратининг аъзоси Г. Вернер ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг АҚШга қилган визити — социалистик давлатлар билан капиталистик давлатлар ўртасида муҳолифлик ва «совуқ уруш» сиёсатини тинч-тотув яшаш муносабатларига ўтиш йўлида қўйилган фавқулодда муҳим қадамдир.

Ядро урушининг олдини олиш тўғрисидаги Совет-Америка битимининг жуда катта аҳамиятини таъкидлаб, Гернер айтдики, Л. И. Брежневнинг ГФР, АҚШ ва Францияга қилган визитларини яхлит бир тадбир деб билмоқ керак. Шу визитларнинг натижасида халқларнинг хавфсизлиги мустаҳкамланди. Ядро урушининг олдини олиш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида тузилган битим бундан ташқари, қуролсизланиш соҳасидаги янги тадбирларни амалга ошириш учун яхши шарт-шароит ҳам яратиб беради. Менинг фикримча, эндиликда Европада бир неча ўн йиллар давомида тинчлик бўлишини таъминлаб берадиган кўп томонлама битимлар тузилишига йўл очиб қўйилди.

* * *

ПАНАМА. (ТАСС). Латин Америкасининг таниқли жамоат арбоби, Панама университетининг ректори Ромуло Эскобар Бетанкур бундай деди:

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг АҚШ ва Францияга қилган визитлари — ялпи тинчликни ва халқлар ўртасида бирдамликни мустаҳкамлаш ишига қўшилган жуда катта ҳисса бўлди. Бу визитлар Совет Иттифоқи халқаро тинчликни мустаҳкамлаш соҳасида ўтказаётган сиёсатнинг, Совет Иттифоқининг бошқа мамлакатлар билан дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини доимо кенгайтиришда, унинг халқлар миллий мустақиллигини ва ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини қаттиқ ҳурмат қилишида кун сайин намоён бўлаётган сиёсатнинг мантиқий натижаси ва ривожидир.

Халқаро кескинликни юмшатиш жараёни тезлашганлиги Л. И. Брежнев визитларининг бевосита натижаси бўлганлигини Панама университетининг ректори таъкидлаб ўтди.

* * *

ДАККА. (ТАСС). Бангладеш тинчлик кенгашининг фахрий президенти, қишлоқ хўжалиги министри Абдус Самад қуйидагиларни айтди: бир қанча энг муҳим масалалар, шу жумладан бутун инсониятнинг тақдирига тааллуқли бўлган масалалар юзасидан Совет Иттифоқи билан АҚШ ўртасида битимлар тузилганлиги тўғрисидаги хушхабар бизни ғоят мамнун этди ва қувонтирди.

Л. И. Брежневнинг АҚШга қилган визити якунлари, деб таъкидлади у, барча тинчлик тарафдорларининг, ҳамма халқларнинг орзу-умидларига мос бўлиб тушади. Л. И. Брежнев визити давомида имзоланган ҳужжатлар — Совет давлати актив ташқи сиёсат фаолиятининг, барча тинчлик кучларининг жуда катта муваффақиятидир.

Дўстлик алоқалари

СОФИЯ. Болгария Халқ Республикаси билан Совет Иттифоқи ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик ҳаётнинг ғоят хилма-хил соҳаларида ҳар куни намоён бўлмоқда. Мамлакатнинг барча округлари СССР областлари билан дўстона алоқалар ўрнатишган.

Киржали округи билан Шимолий Осетия меҳнаткашлари дўстлик ва ҳамкорликнинг ёрқин намуналарини намойиш қилмоқдалар. Краснодар ўлкаси билан биродарлашган Бургас округи қишлоқ хўжалиги соҳасида катта муваффақиятларга эришди. Округ дала меҳнатчилари Краснодар қишлоқ хўжалик илмий-тадқиқот институти академик П. П. Лукьяненко бошчилигида етиштирган буғдойнинг «Безостая—1», «Аврора» ва «Кавказ» навларини жорий этиш натижасида буғдойдан мўл ҳосил олишга эришмоқдалар.

(ТАСС).

Прага шаҳрининг кўчалари ҳар қандай оби-ҳаво шароитида ҳам жуда гўзал. Саратон пайтида ёмғир ёққудек бўлса аёлларнинг чиройли соябонлари бу гўзалликка яна бир ҳусн бўлиб қўшилади.

ЧТК—ТАСС фотоси.

ЧИЛИ ҲУКУМАТИ ҚАЙТА ТУЗИЛДИ

САНТЬЯГО. (ТАСС). Чили президенти Сальвадор Альенде республика ҳукуматини қисман қайта тузди. Социалист Карлос Брионес — ички ишлар министри қилиб, социалист Клодо-Миро Альмейда — миллий мудофаа министри қилиб тайинланди. Коммунист Хорхе Годой меҳнат ва социал таъминот министри бўлди, коммунист Хосе Кадемартори экономика-тараққиёт ва реконструкция министри қилиб, социалист Эрнесто Торреальба қишлоқ хўжалиги министри, сўл христианлар партиясининг аъзоси Педро Филипе Рамирес кончилик саноати министри, радикал Эдгардо Энрикес маориф министри бўлдилар.

Ҳукуматдаги бошқа ўринлар аввалги министрларнинг ўзида қолди.

Президент Сальвадор Альенде кабинетининг янги министрларининг қасамёд қилиш маросимида нутқ сўзлаб, янги ҳукумат энг муҳим проблемаларни ҳал этиш фавқулодда режаларини амалга оширмоғи лозим, деб таъкидлади. Президент ушбу режанинг асосий вазифалари, жумладан, ҳукуматнинг сиёсий-иқтисодий ва маъмурий ҳукмронлигини мустаҳкамлаш, жамоат тартибини таъминлаш, молия интизоми ва экономикани мустаҳкамлаш, меҳнаткашларнинг ишлаб чиқариш ва тақсимот устидан назоратини жорий этишдан иборат бўлади, деди.

Жамоатчилик қўллаб-қувватламоқда

Жаҳон жамоатчилиги халқаро хавфсизлик ва қуролсизланиш учун, миллий мустақиллик, ҳамкорлик ва тинчлик учун курашувчи тинчликсевар кучларнинг шу йил кузда халқаро конгрессини ўтказиш тўғрисида жаҳон тинчлик кенгаши президиумининг қарорини қўллаб-қувватламоқда. Тинчлик учун, халқларнинг хавфсизлиги ва мустақиллиги учун курашаётган сиёсий ва жамоат кучларининг ғайрат-ҳаракатини бирлаштиришга кўмаклашиш мақсадида ҳар хил сиёсий фикрдаги кишилар Москвада жаҳон конгрессини ўтказиш ғоясини маъқулламоқдалар ва унинг ишида қатнашишни истаганликларини билдирмоқдалар.

СОФИЯ. Болгария халқи Москвада тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгресси халқлар ўртасида мустаҳкам тинчлик, хавфсизлик ва ҳамкорлик ўрнатиш йўлида янги муҳим қадам бўлади, деб астойдил ишонади. Болгария парламентлараро группанинг бу ерда эълон қилинган баёнотида шундай деб айтилган. Конгресс, деб таъкидланади баёнотда, яхши ниятдаги миллион-миллион кишиларни бутун дунёда тинчликни мутаҳкамлаш йўлидаги курашга сафарбар этиш учун қудратли восита бўлиб хизмат қилади. Болгария парламентлараро группа конгресс чақирилишини қизғин табриклайди ҳамда унга тайёргарлик кўришда ва ўтказишда актив қатнашишга тайёр эканлигини билдиради.

* * *

ПРАГА. Бу ерда тинчликсевар кучларнинг халқаро конгрессига ҳамда шу йиғинга Чехословакиянинг тайёрлиги масаласига бағишланган семинар бўлиб ўтди. Жаҳон конгрессига тайёргарлик кўрувчи Чехословакия комитетининг секретари, Чехия тинчлик кенгашининг раиси А. Стейскал бу ҳақда доклад қилди. Семинарни ЧССР миллий фронти Марказий Комитети уюштирди.

* * *

БЕРЛИН. Югославия халқ озодлик уруши курашчилари бирлашган иттифоқи ва ГДРдаги антифашист қаршилик ҳаракати курашчилари комитети Москвада тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгресси муваффақиятли ўтишига ҳар жиҳатдан кўмаклашади. Бу конгресс тинчлик, хавфсизлик манфаатларини, кескинликни камайтириш ва қуролсизланиш манфаатларини кўзлаб ўтказилади. Мана шу Югославия ташкилоти делегациясининг яқинда ГДР да бўлганлиги тўғрисидаги ахборотда шу фикр билдирилди.

* * *

ГАВАНА. Бу ерда тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгрессига қатнашишга тайёргарлик юзасидан Куба комитети тузилди.

Шу муносабат билан бўлиб ўтган тантанали йиғилишда Куба Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, тинчлик ва халқлар суверенитети учун кураш ҳаракатининг президенти Хуан Маринельо шу муносабат билан бўлиб ўтган тантанали йиғилишда нутқ сўзлади. У бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш ишида чақирилаётган конгресснинг катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб ўтди.

УЙ ЭШИКЛАРИ—ХАЛҚ МУЛКИ

Мен уста Харун билан Танзания Республикасининг орол қисмида жойлашган пойтахти Занжибар шаҳрига борганимда танишдим. У менинг экскурсия раҳбарим бўлишга илтифот билан рози бўлди.

Эски шаҳарнинг баъзан икки киши аранг ўтиб кета оладиган кўчаларидан бораётиб уйларнинг ўймакор эшикларига беихтиёр эътибор берасиз. Бахтимга менинг йўл бошловчим маҳаллий ёғоч ўймакорларидан бири экан. Унинг санъати Ҳинд океанининг бу оролига келган ҳар бир кишини завқлантиради. У менинг эшиклардаги ўйиб ишланган нақшларни англашим, тасвирларнинг маъно ва рамзини тушунишим учун ёрдам берди.

Ўймакор эшиклар тўғрисидаги биринчи хотиралар қачондир Занжибарга кўчиб келган форсларнинг ҳозирдаги хотиралари билан боғлиқ. Маҳаллий усталар уларнинг ўймакорлик техникасини ўрганганлар, унга ўз маҳоратларини қўшганлар, тасвирларга сирли маънолар берганлар. Харуннинг тушунтиришича ривоятларга кўра, ўйиб нақшланган эшик осоништализк ва хавфсизликни таъминларкан. Шунинг учун ҳам то ҳозиргача, айниқса қишлоқ районларида энг аввал ўйиб ишланган эшик ўрнатилиб, сўнг уй қурилади.

Ҳар бир эшикда деярли мўл-кўлчилик рамзи бўлган нилуфар, хурмо дарахти, балиқ, ананас тасвирларини кўриш мумкин. Бу тасвирларни қуршаб олган занжир тасвири эса ўтмиш даврининг қулчилик занжирларини эслатиб туради.

Занжибар уйларининг эшиклари халқ мулки деб эълон қилинади ва давлат томонидан қўриқланади. Занжибар ҳукумати 1964 йилдаги январь революциясидан кейин бу эшикларни ороддан олиб чиқиб кетишни ман қилувчи қонун чиқарди. Бу билан у Занжибар халқининг қадимги тарихидан далолат берадиган қимматли буюмларни сотиш ва яширин равишда олиб кетишларнинг олдини олди. Танзания орол қисмининг ҳукумати ўзига хос санъатни сақлаш ҳақида ғамхўрлик қилиб Мвембеладу қишлоғида ёғоч бўйича ўймакорлик мактаб-устахонаси ташкил этди. Унинг буюмлари янги уйларга ва жамоат биноларига ўрнатиляпти.

В. КРЮКОВ,
Доруссалом.
(АПН).

Ўзбекистон геофизика трестида республикамиз табиий бойликларини ўрганиш ва ўзлаштириш бўйича улкан ишлар олиб борилмоқда.

СУРАТДА: автоматик қайта ишлаш Луначарское партиясининг ходими Агабек Нигматуллин дала материалларини анализдан ўтказмоқда.

Л. Глауберзон фотоси.

БОЛТИҚ ДЕНГИЗИНИНГ ҚАҲРАБО ТУБИ

Болтиқ денгизининг тубида қанча қаҳрабо бор? Калининград яқинидаги соҳил атрофи сувларида «Профессор Добрынин» кемасида бир неча йил иш олиб борган денгиз геологлари экспедицияси шу саволга жавоб берди.

Калининград қаҳрабо кони — ноёб конлардан бири. Жаҳонда шу тош саноат кўламида қазилиб қайта ишланаётган бирдан-бир жой мана шу ерда, экспедиция Болтиқ денгизи тубидаги қаҳрабо қуруқликдагисидан оз эмаслигини тасдиқлади. Денгиз геологлари бағрида неча ўн минг тонна соф қаҳрабоси бор бўлган бешта саёз участка топдилар.

(ТАСС мухбири).
Калининград.